SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *office@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: *karin.ostensson@svf.se*

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: *anders.lefrell@svf.se*

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: *christina.arosenius@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: *amelie.lothigius@svf.se*

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *birgitta.larsson@svf.se*

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS, AEA
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *marianne.lundquist@svf.se*

Chefsekreterare
AGNETA SVENSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *agneta.svensson@svf.se*

Postgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

ledare

Personligt smittskydd för veterinärer

BIOLOGISKA AGENS förekommer naturligt i stor omfattning hos människor, djur och i vår omgivning och kan under vissa omständigheter medföra arbetsmiljörisker. Verksamheter med mikrobiologiska arbetsmiljörisker är bland annat arbeten inom lantbruk, slakterier, human- och djursjukvård inkluderande diagnostisk och analytisk laboratorieverksamhet. I dessa skilda miljöer kan den yrkesverksamme utsättas för olika former av smittämnen.

Sedan början av året har informationsbehovet, bland annat via Sveriges Veterinärförbund, ökat avseende praktiska smittskyddsfrågor i samband med epizootiarbete gällande fågelinfluensa. Samtidigt som ett exceptionellt medialt intresse har fokuserats på spridningen av fågelinfluensa över världen och inom Sverige, så har smittrisker för human smitta kraftigt övervärderats från media. Av de fåtal påvisade humanfallen har de flesta varit extremt exponerade för infekterade tamfåglar.

Vid andra utbrott av högpatogen fågelinfluensa har humanfall konstaterats. Detta gäller vid utbrottet i Nederländerna 2003. I de flesta fall inskränkte sig de humana sjukdomssymtomen till lindriga ögoninfektioner. Ett fall med fatal utgång drabbade dock en veterinär som varit sysselsatt med epizootiarbete.

Personliga smittskyddsrisker som veterinärer kan utsättas för under sin yrkesutövning är förutom fågelinfluensa bland annat psittakosis, ringorm, VETEC, toxoplasmos och listerios. Ramlagstiftningen avseende förebyggande av ohälsa och olycksfall i arbetet finns i Arbetsmiljölagen. Specifika föreskrifter avseende smittskydd för yrkesverksamma regleras i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet (AFS 2005:1)

Arbetsmiljölagstiftningen slår fast arbetsgivarens ansvar för att göra riskbedömningar vid arbete som kan innebära smittrisker. I riskbedömningen ingår en riskklassificering där olika riskklasser anger farligheten för smittämnen. Riskbedömningen ligger sedan till grund för vilka åtgärder som ska vidtas. Arbetsgivaren ska även se till att det finns kunskaper hos arbetstagarna avseende smittrisker samt även att relevanta arbetsmetoder används för att minimera smittriskerna.

Det är av stor vikt att veterinärförbundet, inom sina ramar, kan bidra med relevant rådgivning avseende det personliga smittskyddet för veterinärer under yrkesutövning. Detta gäller veterinärer i både arbetsledande och arbetstagande ställning. Veterinärförbundet skall även kompetent kunna stödja skyddsombuden i deras arbete med smittskyddsfrågor.

Sveriges Veterinärförbund har därför för avsikt att se över behovet av en arbetsgrupp/kommitté för frågor rörande det personliga smittskyddet för veterinärer.

BO EBERHARDSON
ledamot i förbundsstyrelsen

innehåll

ledare av B Eberhardson

Personligt smittskydd för veterinärer 3

reportage av S Ffredriksson

Marianne Elvander har ett av landets roligaste jobb 6

vetenskap – granskad artikel

Ovanliga juverpatogener i mjölkproduktionen av A Lindhagen och K Persson Waller 11

vetenskap

Biverkningar vid vaccinationer av mellanpinschrar av H Tjälve 19

månadens epiztel 21

vilken är din diagnos?

– EKG 25
– Svar 49

allmänt

Välbesökt fortbildningskonferens trots fågelinfluensan av C Arosenius 27

Lönestatistik 2005 31

Till dig med fortsättningsförsäkring i Skandia 32

EU-toppmöte i djurskydd av J Beck-Friis 33

Veterinärer välkomnas till röntgenvecka av J Beck-Friis 36

fråga förbundet 38

ansvarsärende

Bristande ansvar som karantänsveterinär av J Beck-Friis 39

debatt

Viktigt att stå upp för djurskyddet av M Hammarström 46

noterat

- Fjäderfäpris till Johan Lindblad 24
- Giraff på Kolmården tuberkulossmittad 25
- Turkiet stoppar svenska exportkor 25
- Kerstin Plym Forshell VD för Svenska Husdjur 25
- Osaklig kritik mot Djurskyddsmyndigheten 26
- Veterinären ansvarar inte för homeopatieffekt 52

kongresser & kurser 50

kåseri

Svanen som blev en anka av B Dahlén 53

kanslinytt 54

specialistkompetens 54

Ultraljud

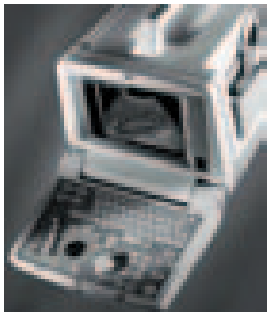

Vetpoint

Marknadsför maskiner, instrument och förbrukningsartiklar

- Modern teknik från GE Medical Systems
- Bästa bildkvalitet
- Service och support på nära håll
- Hör av dig för demonstration

Beställningar & info: 0416-246 60, info@vetpoint.se, www.vetpoint.se

I FOKUS…

…Marianne Elvander, statsepizootolog som gillar att resa medan maken sköter flygledningen på Arlanda. Född och uppväxt i Skelleftehamn, tog efter flytt studenten i Helsingborg. Två vuxna barn. Har efter många år på SVA blivit avdelningschef och ansvarig för den avdelning som arbetar med epizootier och zoonoser. Har arbetat vid FVO (Food and Veterinary Office) på uppdrag av EU-kommissionen och framhåller Slovenien som ett föredöme när det gäller beredskapsplaner med mera. Saknar att få arbeta på engelska då "det språket ger sådana möjligheter att uttrycka sig på". Är i dagsläget rätt så mätt på frågor om döda sjöfåglar.

TEXT OCH FOTO:
SUZANNE FREDRIKSSON

När tjänsten som statsepizootolog blev ledig var Marianne Elvander en av fyra sökande. Hon hade ett intressant EU-uppdrag utomlands, men när chansen fanns att få "ett av Sveriges roligaste veterinärjobb" tänkte hon om. Precis installerad på sin nya tjänst blev Marianne högvilt för mediadrevet.

– Jag hade haft jobbet i tre timmar när Rapport ringde, berättar Marianne. Jag hade inte hunnit uppdatera mig om någonting och det var omöjligt för mig att göra uttalanden. Men redan efter ett par dagar kändes situationen hemtam och jag hamnade på Metros förstasida. Det handlade förstås om fågelinfluensan, men också det fullkomligt osannolika att en BSE-ko skulle dyka upp mitt i alltihopa.

Marianne Elvander var visserligen ny på sin tjänst som statsepizootolog men hon är gammal i gården på SVA. Hon har t ex varit biträdande statsepizootolog från 1997 till 2003. Innan hon tillträdde det nya jobbet hade hon arbetat utomlands, i Irland, två och ett halvt år (se SVT 1/05).

– Eftersom jag jobbat här på SVA tidigare tänkte de andra inte på att jag inte var upp-

daterad i allt som skett under den tid jag varit borta. Har man varit på samma arbetsplats länge märker man inte de gradvisa förändringar som sker, men för mig var mycket helt nytt när jag kom tillbaka, säger Marianne, som trots allt kände sig rätt trygg i den uppkomna situationen. Hon berättar att hon tillsammans med några kolleger på SVA under den stora BSE-krisen 2001 lade ner ett enormt arbete på att vara väl förberedd på anstormningen från media vid ett eventuellt svenskt fall. Frågorna var många och hon fick en viss vana att hantera journalister och allmänhet. Det grundliga arbete som gjordes då har hon haft nytta av i dagens situation.

Av den här inledningen kan läsaren alltså utröna lite av Mariannes bakgrund; hon har jobbat på SVA, utomlands och på SVA igen. Vi vill nog ha en mer utförlig beskrivning av din karriär…?

– Jag har inte som många andra veterinärer det ”obligatoriska” djurintresset i botten. Visst tycker jag om djur, men det var framför allt intresset för medicin som förde mig in på veterinäryrket. Att jag valde veterinär framför läkare berodde på att jag hellre ville ha djur som patienter. Djur är alltid ”ärliga”, förklarar Marianne. Således blev det ”Stutis”.

Hon gick ut 1976 och började som så många andra som vikarierande distriktsveterinär.

– Det var kul. Jag vikarierade överallt i landet under ett par år. Men det sociala livet krävde så småningom en mer stationär tillvaro. Jag fick ett vikariat här på SVA och blev sedan kvar. Fram till 1996 jobbade jag först ett par år med patologi och sedan virologi där jag gjorde min avhandling om RS-virus på nötkreatur. Sedan hamnade jag – äntligen – på epizootologen som jag länge tyckt verkade vara en intressant avdelning.

Även om man har ett intressant och stimulerande arbete kan behovet av förändring göra sig påmint. När Marianne för ett par år sedan av en slump fick veta att EU-kommissionen sökte personal till Irland tog hon sig en rejäl funderare. Hon hade jobbat väldigt länge på SVA, kanske var det dags att se något annat än Uppsala…?

Marianne Elvander har ett av

landets roligaste jobb

– Jag tog chansen och det ångrar jag inte. Det var både nyttigt och kul att skapa sig en ny plattform, få nya vänner och se saker ur ett annat perspektiv. Att vara internationell särbo

– Vi är proffs på att bekämpa smittspridning, men inför flyttfåglarnas återkomst har vi anställt en ornitolog som kan komplettera våra kunskaper, säger Marianne och visar upp en karta över de områden där fågelinfluensan konstaterats.

Arbetsbelastningen på Mariannes avdelning är oerhört hög. Hon menar att det är viktigt att alla i personalen får utvecklas och att man måste tycka att det är roligt att gå till jobbet. På bilden tillsammans med Susanna Sternberg Lewerin.

visade sig fungera jättebra och barnen var ju så stora att de klarade sig bra utan mamma. Jag hade lite trygghet med mig hemifrån genom att en kollega från SVA, Lena Englund, började ett halvår senare, berättar Marianne.

NÄR POSTEN SOM statsepizootolog blev ledig var det dags för Marianne att återigen fundera i förändringens banor.

– Det är klart att det var ett svårt vägval. Det var väldigt roligt att jobba internationellt, men ändå tidsbegränsat. Jag funderade också på vad jag skulle komma hem till och kom fram till att svaret skulle bli ett av Sveriges roligaste veterinärjobb om jag fick tjänsten. Det är ju en ganska lång och avancerad procedur att tillsätta en statsepizootolog. Det handlar inte bara om vetenskaplig kompetens utan också om att ha förutsättningar att fungera som chef. Jag brukar säga till mina barn ”att du kan allt du vill” så jag bestämde mig för att följa mitt eget råd och sökte jobbet.

När det stod klart för Marianne att hon skulle få ansvar för den avdelning som hon tidigare arbetat på, såg hon sig själv som en trädgårdsmästare, att hon skulle komma hem och få andra att växa på jobbet. Hon anade föga att alla ambitioner om förändringar och utveckling helt skulle komma att överskuggas av fågelinfluensan.

– Det har varit en oerhörd arbetsbelastning på avdelningen. Enbart fågelinfluensan har krävt 12 timmars arbetsdag många veckor i sträck. Det har varit en oändlig rad möten med andra myndigheter, och massmedia har varit ganska betungande med samtal långt in på nätterna och massor av förfrågningar om deltagande i allehanda TV-soffor, berättar Marianne som lärt sig vara restriktiv med sin tid. Hon har inte offrat värdefulla arbetstimmar för att åka till Stockholm och vara med tre minuter i TV. Den normalt sett lugna epizootijouren blev också ett tungt ok under den värsta haussen kring fågelinfluensan och det är inte över än. Sju personer på SVA har jour en vecka var, 24 timmar om dygnet, 365 dagar om året. Marianne är en av dem.

– Det är svårt att behärska sig och svara vettigt när det ringer någon klockan tre på natten och frågar vad de ska göra med en död and de hittat. Det är inte riktigt sådant jouren är tänkt till, säger Marianne och förklarar att den som har jour har till uppgift att snarast starta upp all verksamhet vid t ex ett misstänkt fall av mul- och klövsjuka eller någon annan allvarlig sjukdom, inte svara på allmänhetens frågor mitt i natten.

– Det är väldigt svårt att informera i en sådan situation som vi haft med fågelinfluensan. Vi ser saken ur ett svenskt perspektiv, medan allmänheten genom media ser det ur ett internationellt perspektiv. Att kommunicera om risker är svårt. Det gäller att stilla oro men ändå ge vettiga svar.

Svaren är det framför allt andra myndigheter, allmänhet och media som kräver. De veterinärkolleger som hört av sig är få. Marianne tror att länsveterinärerna har fått dra det tunga informationslasset där.

Från den dag Marianne tillträdde har det bara gällt att ”hålla näsan ovanför vattenytan” och den 16 personer starka avdelningen har fått hugga i med det mest akuta. Men det är också nödvändigt att blicka framåt. Till exempel måste flyttfåglarnas återkomst förberedas. Okonventionella metoder och uppfinningsrikedom är något som Marianne gillar. Vart vänder man sig om det är kris? Jo, till Krisberedskapsmyndigheten.

– Vi har inte den kunskap här som krävs när det gäller vilda fåglar, så vi har anställt en ornitolog ett par månader med hjälp av medel från Krisberedskapsmyndigheten, säger Marianne som menar att man måste se sig omkring och våga ta nya grepp.

Vilka egenskaper tycker du är viktiga för en chef?

– Man måste våga se förändringar, vara prestigelös och lyhörd. Samhället ställer höga krav på oss nu och vi har en oerhört hög arbetsbelastning. Det gäller verkligen att få folk att tycka det är roligt att gå till jobbet.

– Jag tror att jag har haft stor nytta av att jag har varit borta från SVA under ett par år och kan komma tillbaka och se saker med nya ögon, menar Marianne.

Kanske kan det låta som om hon är lite kritisk, att personalen arbetat ”för länge” på samma ställe och att det blivit hämmande för utvecklingen. När frågan kommer upp betonar Marianne att det är absolut nödvändigt att ha personal som har den kompetens och erfarenhet som behövs för att göra expertanalyser och bedöma risker.

När – om – arbetet med fågelinfluensan trappas ner ska den nya chefen se över avdelningens inriktning och samverkan med andra myndigheter. Hon tycker att Jordbruksverket har fungerat bra under ”fågel-krisen” men att det ibland kan var svårt att se vilken del av en fråga som SVA respektive SJV äger. Regleringsbreven är i vissa stycken mycket lika. Ett annat problem som blivit väldigt uppenbart i den aktuella bekämpningssituationen är det helt överdådiga informationsflödet.

– Det produceras så mycket information att ingen har tid att ta del av den, säger Marianne och berättar att hon med intresse följer Krisberedskapsmyndighetens arbete med ett speciellt informationssystem som ska användas myndigheter emellan.

Hon vill också ha ett närmare samarbete med epidemiologerna på humansidan och få bort ”vi är veterinärer, ni är läkare”-tänkandet.

– Sverige är ett litet land, men vår befolkning är rörlig. Nya faktorer måste hela tiden vägas in i vårt smittskydd och i vår djurhållning när verkligheten utifrån tränger sig på i vår Sörgårdsidyll, säger hon och påpekar att de värderingar som gällde igår kanske inte alls håller idag. Just nu är de stora, ofta hårt kritiserade, industrialiserade fjäderfäbesättningarna med högt ställda krav på biosäkerhet en styrka. Det har handlat mycket om fåglar från den dag Marianne tillträdde sin tjänst med en rivstart. Avslutningsvis vill hon därför påpeka att det övergripande arbetet med att göra beredskapsplaner och utveckla system för att möta eventuella utbrott av för oss svenskar nya smittsamma sjukdomar inte ligger nere. Att hålla sig à jour med vad som händer i omvärlden och värdera läget är en stor och tung uppgift som hon har för avsikt att utveckla eller som hon själv uttrycker det, ”bli mycket proffsigare på helt enkelt”. ■

Från den dag Marianne tillträdde sin tjänst som statsepizootolog har allt handlat om fåglar, fåglar och fåglar....

ANN LINDHAGEN, leg veterinär och **KARIN PERSSON WALLER,** leg veterinär, VMD, statsveterinär, SVA och adjungerad professor, SLU.*

Ovanliga juverpatogener i mjölkproduktionen

I samband med mastit hos ko återfinns ibland mindre vanliga mikroorganismer och kunskapen om dessa infektioner är begränsad. De ovanliga mikroorganismerna orsakar oftast inte några större utbrott av mastit i Sverige, men ger då och då upphov till enstaka mastitfall och kan även orsaka hopade fall av kliniska eller subkliniska mastiter. Artikeln beskriver ett urval av de ovanliga juverpatogener som förekommer hos svenska kor.

granskad artikel

INLEDNING

Mastit är den vanligaste sjukdomen hos mjölkkor i Sverige. I det stora flertalet av dessa fall återfinns någon av en handfull bakterieagens t ex *Staphylococcus aureus, Escherichia coli* och *Streptococcus dysgalactiae*. Kunskapen om hur juverhälsoproblem med dessa infektioner ska hanteras är relativt god. I samband med vissa mastiter återfinns dock mer ovanliga mikroorganismer och kunskapen om de infektionerna är mer begränsad. Dessa mikroorganismer orsakar oftast inte några större utbrott av mastit i Sverige, utan ger vanligen upphov till enstaka mastitfall i en besättning. Trots detta är det viktigt att korrekt diagnostisera även mindre vanliga juverpatogener eftersom de ibland kan orsaka hopade fall av kliniska eller subkliniska mastiter i enstaka besättningar (Figur 1). En del av dessa juverpatogener kan dessutom orsaka sjukdom hos människa. I de fallen är det ➤

Foto: Bengt Ekberg

Figur 1. *Det är angeläget med korrekt diagnostisering även av mindre vanliga juverpatogener, eftersom de ibland kan orsaka hopade fall av kliniska eller subkliniska mastiter.*

naturligtvis viktigt att tidigt sätta in relevanta åtgärder. Avsikten med föreliggande artikel är att beskriva ett urval av de ovanliga juverpatogener som ibland förekommer hos våra kor.

FÖREKOMST

Kliniska mastiter

I en nyligen genomförd svensk studie undersöktes bakterieförekomsten vid akut klinisk mastit (4). Som ses i Tabell 1 återfanns någon av de vanligaste juverpatogenerna i de flesta fall. I en liten andel av fallen återfanns ”övriga koliformer” eller ”övriga mikroorganismer” och dessa fynd specificeras i Tabell 2 och 3.

Subkliniska mastiter

Udda juverpatogener förekommer också i samband med subklinisk mastit. Ingen landstäckande undersökning rörande förekomst av juverpatogener vid subklinisk mastit har dock gjorts i Sverige. Vid SVA sammanställs årligen fynd gjorda vid undersökning av mastistripkassetter, vilka i de flesta fall kommer från subkliniska mastiter. Fynd av ovanliga juverpatogener under åren 1999–2004 presenteras i Tabell 4 (Helle Unnerstad, SVA, personligt meddelande, 2004).

ALLMÄN DIAGNOSTIK

Vid odling av mjölkprover i fält kan man använda blodagarplattor, SELMA-plattor och SELMA-plusplattor. SELMA-plattornas medium ger möjlighet till differentiering av kolonierna men försiktighet krävs vid avläsning av selektiva plattor då det finns risk att man kan selektera fram en föroreningsbakterie. Finns det fler än ett agens på blodagarfältet måste man misstänka kontamination och när ett mjölkprov resulterar i växt av tre eller fler olika sorters kolonier är provet sannolikt kontaminerat. Vid misstänkt kontamination bör man inte göra något försök att identifiera patogener utan man bör ta ett omprov (25). Om man vill fördjupa sin egen bakterie-

Tabell 1. Förekomst av bakteriefynd (n=1 058) i 986 juverdelsprover från kor med akut klinisk mastit 2002–2003.

Bakterieagens	Antal	Andel (%)
Staphylococcus aureus	225	21,3
Escherichia coli	169	16,0
Streptococcus dysgalactiae	165	15,6
Streptococcus uberis	117	11,1
Koagulasnegativa stafylokocker	66	6,2
Arcanobacter pyogenes	64	6,0
Klebsiella spp	44	4,2
Övriga koliformer	9	0,8
Streptokocker övriga	9	0,8
Enterokocker	8	0,8
Streptococcus agalactiae	6	0,6
Övriga mikroorganismer	16	1,5
Kontaminerade	48	4,5
Negativa	112	10,6
Totalt	1 058	100

Tabell 2. Förekomst av bakteriefynd (n=1 058) i 986 juverdelsprover från kor med akut klinisk mastit 2002–2003.

Bakterieagens	Antal
Enterobacter spp	4
Citrobacter freundii	2
Serratia spp	2
Proteus mirabilis	1

Tabell 3. Förekomst av bakteriefynd (n=16) inom gruppen ”övriga mikroorganismer” vid undersökning av akut klinisk mastit 2002–2003 (4).

Bakterieagens	Antal
Corynebacterium spp	7
Jäst	4
Bacillus spp	2
Grampositiva kocker	1
Mannheimia haemolytica	1
Pseudomonas aeruginosa	1

Tabell 4. Antal juverdelsprover med fynd av ovanliga juverpatogener vid analys av Mastistripkassetter vid SVA under kontrollåren 1999–2000 till 2003–2004 (Helle Unnerstad, SVA, personligt meddelande, 2004). Som jämförelse visas även totalantal juverdelsprover, antal negativa och antal juverdelsprover med diagnosen *Staphylococcus aureus*.

Provresultat/ Mikroorganism	År				
	1999–2000	2000–2001	2001–2002	2002–2003	2003–2004
Totalantal juverdelsprover	39 985	37 432	33 817	29 021	32 982
Negativa	28 603	25 871	24 665	20 173	23 829
Staphylococcus aureus	2 120	2 317	2 102	1 936	2 513
Bacillus spp	4	1	2	4	1
Citrobacter freundi	2	2	1	3	2
Citrobacter spp	8	6	2	2	
Corynebacterium spp	3	1	2	1	4
Enterobacter aerogenes					1
Enterobacter cloace	10	27	23	15	15
Enterobacter spp		2	3	1	
Enterococcus spp	53	79	35	67	65
Jäst	5	6	7	4	4
Mannheimia haemolytica		2	1		
Pantoea spp					1
Pasteurella multocida				1	1
Proteus spp	2	5	2	2	1
Pseudomonas spp	2	15	4	4	11
Serratia marcescens	6	10	1	22	11
Serratia spp	4	5	2	3	4
Staphylococcus hyicus					1
Streptococcus equisimilis					1
Streptococcus canis	17	2	3	20	7
Streptococcus zooepidemicus	1				

diagnostik kan man ta hjälp av några relativt enkla tester nämligen gramfärgning, kaliumhydroxidtest och katalastest.

De subkliniska mastiterna odlas bäst på ackrediterat laboratorium och udda patogener, som ofta är svåra att typa, bör konfirmeras av dessa laboratorier genom att skicka in mjölkprov eller odlingsplattor. Detta är speciellt relevant för vissa mikroorganismer som kräver specialsubstrat för att kunna växa. Vilka agens detta rör tas upp vid beskrivning av de olika patogenerna.

BESKRIVNING AV NÅGRA UDDA JUVERPATOGENER

Här följer en beskrivning av några udda mikroorganismer som förekommit i Sverige. I presentationen ingår även andra mikroorganismer som beskrivits i litteraturen som orsak till mastit, varav några är diagnostiserade vid SVA och några ännu inte funna på mastitlaboratoriet.

Mikroorganismerna presenteras uppdelade i grupperna smittsamma och omgivningsrelaterade patogener beroende på var smittkällan vanligen återfinns. En sammanställning av mikroorganismernas utseende i mikroskop och efter odling redovisas i Tabell 5 medan uppgifter om deras ursprung, vanligaste spridningsväg, behandlingsrekommendationer samt förebyggande åtgärder ges kortfattat i Tabell 6.

SMITTSAMMA MIKROORGANISMER

Smittsamma mikroorganismer finns huvudsakligen i juvret eller på huden runt juvret. De överförs vid mjölkning och orsakar ofta kroniska men även akuta kliniska och subkliniska mastiter. *Corynebacterium bovis* och *Mycoplasma* spp är exempel på mikroorganismer i denna grupp (5).

Corynebacterium spp

Corynebacterium spp är en heterogen grupp som kan vara svår att typa (32). *C bovis* är den vanligast förekommande *C* spp som isoleras vid infektion hos ko. Det är en smittsam bakterie som ofta identifieras i besättningar som inte tillämpar spendoppning efter mjölkning (8, 32). Den förekommer som en kommensal på kojuver och koloniserar spenkanalen men anses sällan orsaka akuta kliniska mastiter. Celltalshöjning och lindrigt nedsatt produktion kan dock bli ➤

Tabell 5. Utseende vid mikroskopering och efter odling av ett antal mikroorganismer som ibland kan orsaka mastit hos nötkreatur (19, 25, 26). Gr = gramfärgning, + = positiv, – = negativ.

Mikroorganism	Gr	Bakteriemorfologi	Hemolys	Katalas	Kalium-hydroxid	Kolonimorfologi på blodagar
Bacillus spp	+	Stav	vanligtvis hemolys	+	–	stora, stor spridning, ojämna kanter, vita-bruna-gröna, granulär yta
Corynebacterium bovis	+	Kockobaciller	ingen	+	–	små, vita, grå, opaka, långsamt växande (48 tim), växer bäst i mycket material (lipofil)
Jäst och andra svampar	+	Jäst två–tre gånger större än KNS, ses bäst i våtutstryk	vanligtvis ingen	+	–	varierar, jäst kan likna KNS, växer bäst på Sabouraud dextrosagar
Listeria spp	+	kort stav i par eller v-form	smal	+	–	små: 1 mm, transparenta, låga, konvexa
Mykoplasma bovis		kräver speciellt substrat				
Nocardia spp	+	syrafast stav eller kockoid bildar filament		+	–	torra, vita, gula, orange, som skrovliga, torra eller blanka
Pasteurella spp / *Mannheimia* spp	–	stav eller ovoid, bipolär färgning	vanligtvis hemolys	+	+	stora: 2–4 mm, grå, mycket slemmiga, ibland oregelbundna och skrovliga, distinkt lukt, ingen växt på MacConkey-agar (undantag *Mannheimia)*
Prototheca spp	+	stora, sfärisk-oval, ofta matrix av celler, ses bäst i våtutsryk	ingen			krämig-vit, gråvit, torr, granulär yta, kan se ut som KNS eller jäst
Pseudomonas aeruginosa	–	Stav	vanligtvis hemolys	+	+	stora: 2–4 mm, vita-grå, skrovliga, torra, oregelbunden kant, motila, vinlukt, transparent glänsande växt på MacConkeyagar
Serratia spp	–	Stav hemolys	20 % har	+	+	stora: 2–3 mm, gula-grå, röda-rosa pigment ffa vid förvaring i rumstemp, motila, transparent växt på MacConkeyagar
Streptococcus zooepidemicus	+	Kocker	bred beta	–	–	små: 1–2 mm, slemmiga, matta eller blanka

➤ följden av infektion (25) liksom mild klinisk mastit (19). Behandling är vanligtvis inte indikerat men spendoppning efter mjölkning minskar andelen *C bovis*-infektioner (25).

I en undersökning av Green och medarbetare (17) visades att risken för mastit under nästa laktation ökade om man hittade *C* spp vid sinläggning. Orsaken till detta är troligen dålig spenspetshygien eller att förekomst av *C bovis* vid sinläggning är en indikation på att juverdelen har dåliga försvarsmekanismer såsom dålig slutning av spenkanalen. När man däremot hittade *C* spp under perioden två veckor före kalvning till en vecka efter kalvning minskade risken för mastit under nästa laktation (17).

Mycoplasma spp

Mycoplasma spp som orsak till mastit har ännu inte påvisats i Sverige men förekommer i Danmark (16). I flera andra länder som t ex USA är denna infektion ganska vanlig (25). Den typ som oftast förekommer är *M bovis* men *M bovigenitalium* och *M californicum* påvisas också.

Ofta introduceras mykoplasmainfektionen via inköp av infekterade djur (25). Vanligtvis sker detta via djur med mastit men även via djur med respiratorisk mykoplasmainfektion (7).

Mykoplasmamastiter är mycket smittsamma, sprids snabbt i en besättning och har ofta infekterat stor del av besättningen när man ser de första symtomen. Alla kor i alla åldrar och tidpunkter i laktationen är känsliga.

Mykoplasmamastit karaktäriseras av upphörd mjölkproduktion, kraftigt svullen men inte ömmande juverdel och relativt opåverkat allmäntillstånd. Ofta förekommer infektionen i fler än en juverdel per djur. Infektionen kvarstår ofta efter kliniskt tillfrisknande varför infekterade kor bör slaktas (19). I de länder där infektionen är ett problem rekommenderas att man bara köper djur från mykoplasmafria gårdar.

Man bör misstänka mykoplasmainfektion när man har en ökning av antalet kliniska mastiter med upphörd mjölkproduktion, negativ bakterieodling och med dåligt resultat av antibiotikabehandling (25). De negativa bakterieodlingarna beror på att mjölkproverna måste odlas på ett speciellt mykoplasmamedium. Proverna får inte kylförvaras i mer än ett dygn men kan frysas innan odling, vilket dock reducerar antalet organismer (15). Kontakta SVAs mykoplasma-laboratorium vid misstänkta fall.

OMGIVNINGSRELATERADE MIKROORGANISMER

Den andra gruppen är så kallade miljö- eller omgivningsbakterier. Dessa överförs vanligtvis till juvret mellan mjölkningarna

Tabell 6. Mikroorganismernas ursprung och vanligaste spridningsväg samt rekommendationer för behandling och profylax vid infektion av några udda juverpatogener (19, 25, 26).

Mikroorganism	Källa	Spridningsväg	Behandling	Profylax
Bacillus spp	jord, vatten, luft, träck, växtlighet, sår, bölder	via kontaminerade juvertuber, omgivning	understödjande	aseptisk hantering vid juverbehandling, om flera fall identifiera och eliminera källan
Corynebacterium bovis	infekterat juver	vid mjölkning	vanligtvis inte nödvändig	spendoppning
Jäst och andra svampar	jord, växter, vatten, nedbrutet organiskt material	via fuktig omgivning, vid mjölkning med dålig mjölkningshygien	täta urmjölkningar	aseptisk hantering vid juverbehandling, om flera fall identifiera och eliminera källan
Listeria monocytogenes	träck, ensilage av dålig hygienisk kvalitet	via omgivning	känslig för penicillin men dåligt behandlingsresultat	god ensilagehantering
Mykoplasma bovis	infekterat juver, infekterade respirationsorgan	vid mjölkning	slakt	provtagning av alla kor och slakt av smittade kor
Nocardia spp	jord, vatten, luft, gräs, juverhud	via kontaminerade juvertuber, mjölkning	slakt	aseptisk hantering vid juverbehandling, eliminera smittade kor
Pasteurella spp / *Mannheimia* spp	animalt ursprung, från infektion i respirationsorgan	okänd, troligen från ko till ko, vid respirationsinfektion via lymf- och blodkärl	slakt	aseptisk hantering vid juverbehandling, eliminera smittade kor
Prototheca spp	vatten, våta områden med växtlighet	via fuktig omgivning	slakt	stäng av fuktiga områden, identifiera och ta mjölkprov från kor med höga celltal
Pseudomonas aeruginosa	vatten, fuktig ströbädd, kontaminerade spendoppningsmedel	via kontaminerat vatten, våt ströbädd	dåligt antibiotikasvar, slakt	eliminera källan, torr ströbädd, frekvent utgödsling, stäng av sanka områden
Serratia spp	jord och växter	via omgivning	dåligt antibiotikasvar, slakt	ren och torr omgivning
Streptococcus zooepidemicus	animalt ursprung från övre luftvägar eller livmoder, framför allt häst	via omgivning	känslig för penicillin men varierande behandlingsresultat	om flera fall identifiera och eliminera källan

eller genom penetration av spenkanalen i samband med ”spentvätt” vid mjölkning. *Bacillus* spp, *Listeria* spp, *Nocardia* spp, *Pasteurella* spp, *Pseudomonas aeruginosa, Serratia* spp och *Streptococcus zooepidemicus* är exempel på omgivningsbakterier som ibland kan orsaka mastit. Dessutom kan juvret infekteras med olika svamparter och alger (5).

Bacillus spp

B cereus, B licheniformis och *B subtilis* är några typer i denna bakteriegrupp som isolerats i samband med mastit men de kan också ibland enbart kolonisera spenkanalen utan att orsaka mastit (5, 14).

B cereus förknippas med bryggeriprodukter, men kan även förekomma i och på kontaminerade juvertuber och kan efter sinläggning orsaka mastit vid kommande laktation (5, 26). *B licheniformis* är en omgivningsbakterie som kan finnas i ensilage och då framför allt i majsensilage som fermenteras snabbt (5). Infektioner med denna bakterie kan förekomma i besättningar med dåligt utformade liggbås där korna föredrar att ligga på utspillt ensilage och ger upphov till kraftigt svullen juverdel med vita flockor i mjölken (5).

B spp orsakar akut till perakut, ibland gangränös klinisk mastit med kraftigt svälld juverdel, hög feber, toxinemi, kraftigt påverkat allmäntillstånd och eventuellt pares (25, 26, 33).

Trots att *Bacillus* spp är känsliga för flera antibiotika är behandlingsresultatet i de flesta fall dåligt (5). Då dessa bakterier är vanligt förekommande i omgivningen bör man misstänka att mjölkprovet kontaminerats om bakterierna inte växer i renkultur (25).

Jäst och andra svampar

Mastiter orsakade av svamp uppträder oftast sporadiskt (Figur 2). I en dansk undersökning var prevalensen för mykotisk mastit 1,3 procent av alla mastitfall (1), men i vissa besättningar kan andelen uppgå till 20 procent (19). Höga doser av antibiotika kan bana väg för mastit orsakad av svamp och i länder där djurägaren själv blandar antibiotika för intramammär behandling kan dessa juvertuber kontamineras med svamp (25). Jästsvampar *(Candida* spp) kan infektera juvret om man mjölkar våta spenar. Då kan man även få växt av jästsvamp i tankmjölken (5).

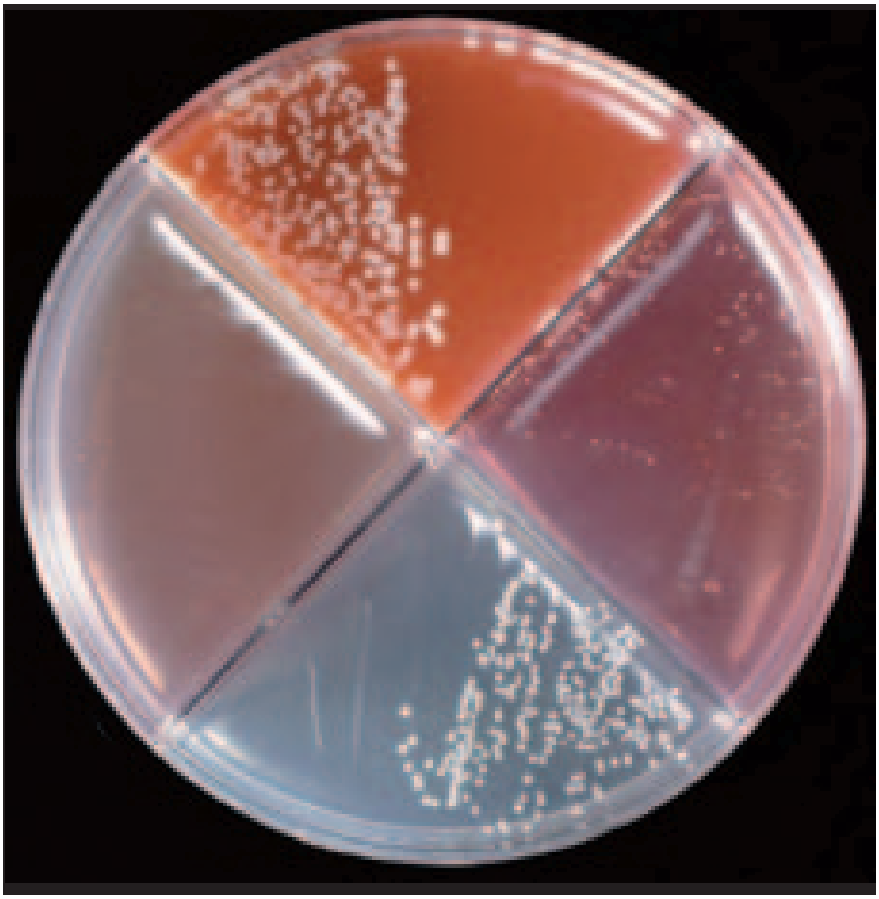

Foto: Bengt Ekberg

Figur 2. *Mastiter orsakade av svamp uppträder oftast sporadiskt. Jästsvamp på SELMA-platta, kolonierna kan se ut som koagulasnegativa stafylokocker.*

Den vanligaste förekommande svamparten i samband med mastit är *Candida* spp (oftast *C krusei, C kefyr* och *C rugosa)* men även andra arter såsom *Cryptococcus* spp, *Geotrichum* spp, *Rodothorula* spp och *Trichosporon* spp förekommer (1, 24).

Mykotisk mastit kan vara antingen subklinisk eller klinisk, då oftast med relativt lindriga symtom. Även kraftigare symtom med allmänpåverkan förekommer. Behandling med fungicida läkemedel har dåligt resultat men infektionen spontanläker många gånger efter två till tre veckor om juvret mjölkas ur ofta (19). Kroniker bör dock slaktas.

Listeria spp

L monocytogenes är den vanligaste förekommande typen av denna bakteriegrupp vid mastit hos nötkreatur. *Listeria* spp är väl spridd i naturen och kan överleva i skiftande omgivningar. Bakterierna finns ofta i ensilage av dålig hygienisk kvalitet eftersom tillväxten av bakterierna ökar om ensilaget är mögligt, jordinblandat eller har ett pH över 4,5 (26). *Listeria* spp förekommer i större mängd i rundbalar än vid annan ensilageförvaring.

Listeriamastit kännetecknas av få kliniska symtom och orsakar oftast celltalshöjning och något minskad produktion i affekterad juverdel (6). Resultatet av behandling vid listeriainfektion i juvret är mycket dåligt, varför dessa kor bör slås ut för att minska risken för kontamination av mjölkprodukter (6).

Listerios är en anmälningspliktig zoonos som kan orsaka sjukdom hos människa, framför allt hos nyfödda, äldre och nedsatta personer. Dödligheten bland infekterade människor kan vara så hög som 25 procent (21, 26). ➤

➤ Nocardia spp

N asteroides är sällsynt som juverpatogen hos ko men har beskrivits som orsak till enstaka mastiter och till hopade fall av mastit i enskilda besättningar (29). Bakterien kan finnas i jord, vatten och på gräs. Den orsakar mastit med lindrig eller höggradig temperaturstegring. Juverdelen får hårda knutor och fibrosen leder ibland till bildning av fistelgångar. *Nocardia*-mastiter är inte känsliga för antibiotikabehandling (25).

Cook och Holliman (8) beskriver ett utbrott av *Nocardia*-mastit på en gård där 200 kor av Holstein-Friesianras köptes in från två besättningar för att ersätta en på grund av mul- och klövsjuka utslaktad besättning. Veterinär tillkallades när ett flertal mastiter inte blivit bra trots intensiva antibiotikabehandlingar intramammärt. Vid besättningsutredningen påvisades nedsmutsade juver efter rengöring med pappersdukar och att spendoppningen utfördes flera minuter efter avtagning av mjölkorganen. Tankmjölksprov visade på växt av *Bacillus* spp, *Streptococcus faecalis* och jäst, tydande på förorening vid mjölkning. Prov togs från elva juverdelar och *N asteroides* återfanns i renkultur i fyra av dessa prover. Inga andra bakteriefynd gjordes, troligen på grund av den antibiotikabehandling som pågick vid tiden för provtagning. Alla smittade kor i besättningen slaktades på grund av risken för spridning av infektionen i besättningen.

Nocardia spp kan även orsaka allvarlig infektion hos människa, framför allt hos immuninkompetenta individer (27). Vid litteraturgenomgången har dock inget humanfall hittats där mjölk angetts som smittkälla för infektion med *Nocardia* spp.

Pasteurella/Mannheimia spp

Pasteurella multocida och *Mannheimia haemolytica* (tidigare *Pasteurella haemolytica)* beskrivs delvis tillsammans eftersom dessa agens ofta refereras tillsammans i litteraturen. De förekommer sporadiskt i samband med mastit men kan orsaka flera fall i besättningar med dikor, där kalvar som får i sig infekterad mjölk kan drabbas av pasteurellos (26). Juverinfektion med *Pasteurella/Mannheimia* spp hos nötkreatur leder ofta till en kraftig akut klinisk mastit, som ofta blir gangränös med vattnig, blodtillblandad och flockig mjölk samt allvarliga symtom, såsom hög feber, toxinemi, svag puls, takykardi och pares ofta med död som följd (23, 26, 33).

Mannheimia haemolytica orsakade i Storbritannien ett utbrott av sommarmastiter hos sinkor trots att de var behandlade med sintidstuber (26). *M haemolytica* har svårt att överleva torra, varma förhållanden medan kall och fuktig väderlek underlättar överlevnad. *M haemolytica* är också en vanlig orsak till mastit hos tacka i Storbritannien. I litteraturen anges tetracykliner vara förstahandsval vid antibiotikabehandling av mastit orsakad av *P multocida* eller *M haemolytica* men behandlingsresultatet beskrivs som dåligt varför utslagning rekommenderas (26).

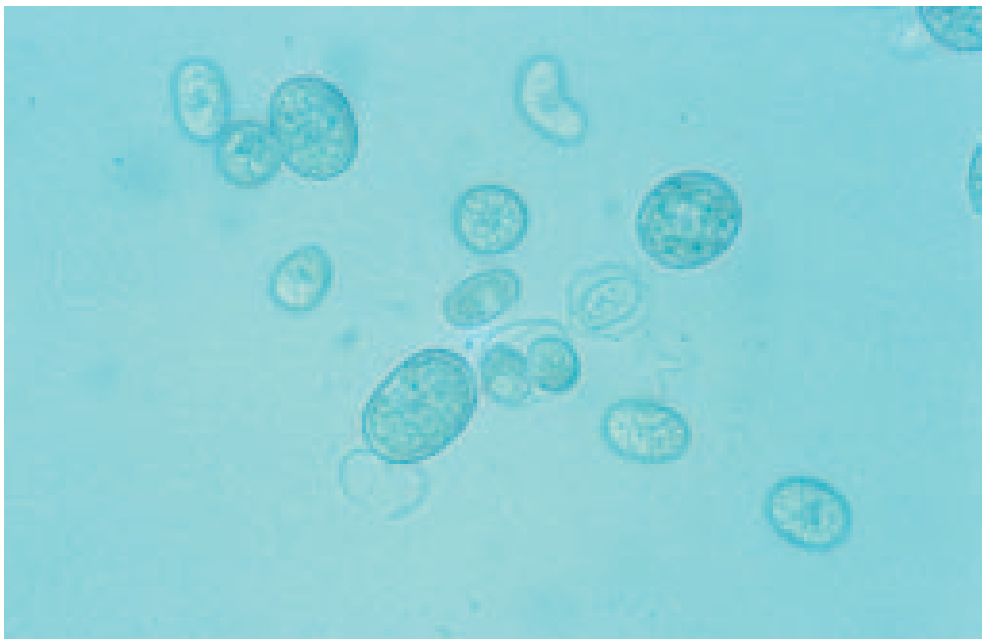

Foto: Roland Mattsson, SVA

Figur 3 *Våtutstryk av* Prototheca zoopfii. *Algen kan finnas i fuktiga miljöer och kan då ge upphov till subklinisk och klinisk mastit, oftast utan påverkat allmäntillstånd. 500 gångers förstoring.*

Prototheca spp

Prototheca är en färglös, encellig alg som saknar klorofyll och som förökar sig asexuellt via multipla delningar som ger upphov till 2–16 sporulerande celler (25) (Figur 3).

P stagnora isolerades på SVA från Mastistrip-kassetter under 1995 och 1996 (Helle Unnerstad, SVA, personligt meddelande, 2004) och *P zopfii* har senare isolerats från mjölkrör vid ett fåtal tillfällen (Roland Mattsson, SVA, personligt meddelande, 2005). I en dansk undersökning av *Prototheca*-stammar isolerade från mastit mellan 1991–1996 visade sig alla tillhöra species *P zopfii* (2).

Algen kräver fuktiga omgivningar såsom vattensjuka hagar, vattenkar, stillastående vatten eller ensilagevatten (3). Prototheca har även isolerats i miljön från gårdar utan problem med protothecamastiter. Den orsakar klinisk mastit hos kor i alla åldrar och laktationsstadier med höggradigt svullet juver och förändrad mjölk, men ger sällan allmänpåverkan. Infektion med algen kan även orsaka subklinisk mastit som kan finnas kvar i flera laktationer. Infektionen är inte behandlingsbar utan kon bör slaktas (3, 25).

Pseudomonas aeruginosa

P aeruginosa kan orsaka akuta, ibland gangränösa, kliniska mastiter men även kroniska subkliniska infektioner förekommer, vilka ibland kan akutiseras (5). Behandlingsresultatet vid mastit orsakad av *P aeruginosa* är mycket dåligt, även efter användning av antibiotika grundat på resistensundersökning (35).

Bakterien förekommer sporadiskt

men kan bli ett besättningsproblem om den får fäste i vattenledningar eller i stillastående vatten eftersom den lätt överlever i fuktiga miljöer (13). Vissa *Pseudomonas*-stammar kan producera glykokalyx (ett slem) som underlättar för bakterien att fästa på insidan av vattenledningsrören (13). Syradiskmedel kan orsaka kopparutfällningar från kopparledningar till vattnet som därmed inaktiverar jod varvid *Pseudomonas* tillväxt befrämjas. Det är dessutom svårt att eliminera *Pseudomonas* från förorenade vattenledningar (13).

P aeruginosa är resistent mot flera desinfektionsmedel vilket visades vid ett utbrott på Irland 1996 där ett företag tillhandahöll rengöringsservetter för desinfektion av spenspetsarna före sintidsbehandling (9). Desinfektionsservetterna innehöll 70 procent alkohol men var kontaminerade med *P aeruginosa,* vilket resulterade i ett stort antal mastiter hos sinkor och nykalvade kor i elva besättningar.

Serratia spp

Serratia spp är en saprofyt som normalt förekommer i jord. *S marcescens* är det species som oftast identifieras i samband med mastit (28, 30), men *S liquefaciens* har också diagnostiserats. Reservoarer för bakterien är ofta spendopplösningar (34) eller spånbädden (22, 28).

Serratiainfektioner sker ofta under sintiden och orsakar antingen klinisk mastit direkt eller i samband med kalvning, men infektion kan också ske under laktation (28, 30). Äldre kor förefaller mer känsliga men kor i alla åldrar inklusive kvigor kan drabbas. Hos vissa kor ses även subklinisk mastit. Behandlingsresultatet vid *Serratia*-mastit är dåligt men i enstaka fall kan bakterien elimineras utan antibiotika (30).

I en svensk besättning bestående av 37 kor insjuknade 1974 flera kor i akut klinisk mastit orsakad av *S marcescens* (20). Inom drygt ett år hade en ko dött, två nödslaktats och 12 hade normalslaktats på grund av mastit. *S marcescens* påvisades i mjölkprov hos alla djur utom hos en ko som dock vid patologisk-anatomisk undersökning av juvret hade *S marcescens* i juverlymfknutor. I det aktuella fallet kunde smittkällan inte påvisas.

Streptococcus zooepidemicus

S zooepidemicus finns i svalget hos både friska och sjuka hästar och förekommer ibland som orsak till mastit hos nötkreatur (18, 31). Den orsakar vanligtvis en akut klinisk mastit med hög feber och påverkat allmäntillstånd men har även påvisats vid subklinisk mastit.

I en artikel i Svensk Veterinärtidning 2002 (31) beskrivs två fall av mastit orsakad av *S zooepidemicus* hos nötkreatur under vintern 2001–2002 samt en litteraturgenomgång. Ytterligare ett svenskt fall inträffade under våren 2005 då en besättning i Mellansverige fick problem med höga celltal. Besättningen hade tidigare haft problem med *Staphylococcus aureus*-mastiter men vid mjölkprovtagning påvisades *S zooepidemicus* hos sju av åtta provtagna kor med klinisk eller subklinisk mastit (Arne Persson, Ambulatoriska kliniken, SLU, personligt meddelande, 2005). I ladugården var även en häst installad i en box nära mjölkningsgropen. Hästen hade vid något tillfälle enligt djurägaren visat symtom på övre luftvägsinfektion men tillfrisknat utan behandling. Korna med akut klinisk mastit behandlades med penicillin, i några fall i kombination med NSAID. Resultatet av behandlingen var dåligt, flera av de behandlade korna fick recidiv och i maj 2005 hade sex kor slaktats. Då bakterien kan orsaka allvarlig sjukdom hos människa vid intag av opastöriserad mjölk (10) och djurägaren haft problem med hosta, rekommenderades djurägaren att uppsöka läkare. Bakteriologisk odling från svalg var dock negativ med avseende på *S zooepidemicus.*

AVSLUTANDE KOMMENTAR

De ovanliga mastitagens som förekommer i Sverige tillhör huvudsakligen den grupp av mikroorganismer som kommer från kons omgivning. I denna text har ett urval av dem beskrivits. Många andra mikroorganismer, framför allt omgivningsbakterier, förekommer dock också då och då. Om man följer vanliga ➤

FIGUR 4. *För att identifiera agens som växer långsamt eller som kräver specialsubstrat är det viktigt att praktiserande veterinärer skickar in mjölkprov till ackrediterat laboratorium.*

➤ profylaktiska åtgärder för mastit orsakad av omgivningsmikroorganismer kan dessa infektioner hållas på en låg nivå. Viktigt att tänka på är att mikroorganismerna också kan leda till kroniska mastiter och då även spridas i samband mjölkning.

De behandlingsrutiner som förekommer i länder som t ex USA och Storbritannien skiljer sig väsentligt från de vi har i Norden (12, 25). I de länderna används ofta ett brett spektrum av olika antibiotika vid behandling av mastit. Detta är dock inte förenligt med svensk antibiotikapolicy (11). I USA används även vaccination mot mastit orsakad av *E coli* för att reducera antalet infektioner och minska symtomen vid mastit, vilket anges ha effekt även mot flera andra gramnegativa bakterier såsom *Enterobacter* spp, *Serratia* spp och *Pseudomonas* spp (24). Sådana vacciner finns dock inte tillgängliga i Sverige.

För att rätt identifiera agens som växer långsamt eller som kräver specialsubstrat för växt är det viktigt att praktiserande veterinärer skickar in mjölkprov (eller agarplattor med misstänkta mikroorganismer) från misstänkta mastitfall till ackrediterat laboratorium (Figur 4).

SUMMARY

Uncommon udder pathogens in dairy production

Mastitis is the most common disease among dairy cows in Sweden. In most cases one of a handful of udder pathogens is detected, e g *Staphylococcus aureus, Escherichia coli* and *Streptococcus dysgalactiae.* In some cases of mastitis, more uncommon microorganisms are found and the knowledge about these infections is limited. These microorganisms do not cause any large mastitis outbreaks in Sweden, but mostly result in single cases in a herd. Nevertheless, it is important to correctly diagnose also these udder pathogens as they sometimes cause several cases of clinical or sub-clinical mastitis in herds. Some of the pathogens can also cause disease in humans. Thus, the aim of this paper was to describe the presence of, source and spread of infection, and recommendations for treatment and prophylaxis for a number of uncommon udder pathogens that may occur among Swedish cows.

TACK

Tack till Helle Unnerstad, Mia Nilsson-Öst och Ann-Marie Tunòn för kommentarer och värdefull hjälp.

Referenser

1. Aalbœk B, Stenderup J, Jenssen HE, Valbak J, Nylin B & Huda A. Mycotic and algal bovine mastitis in Denmark. APMIS, 1994, 102, 451–456.
2. Aalbœk B, Jenssen HE & Huda A. Identification of *Prototheca* from bovine mastitis in Denmark. APMIS, 1998,106, 483–488.
4. Bengtsson B, Persson Waller K, Ekman T, Unnerstad H, Artursson K, Jovanovic J & Nilsson-Öst M. Miljöfaktorers betydelse för mikrobiell etiologi vid akuta kliniska juverinflammationer hos mjölkkor. Slutrapport, Stiftelsen lantbruksforskning, Stockholm, 2003.
5. Blowey R & Edmondsson P. Mastitis control in dairy herds. Ipswich, UK, Farming Press Books, 1995, p 27–42.
8. Cook JG & Holliman A. Mastitis due to *Nocardia asteroids* in a UK dairy herd following restocking after FMD. Vet Rec, 2004,154, 267–268.
9. Daly M, Power E, Björkroth J, Sheehan P, O'Connell A, Colgan M, Korkeala H & Fanning S. Molecular analysis of *Pseudomonas aeruginosa*: Epidemiological investigation of mastitis outbreaks in Irish dairy herds. Appl Environ Microbiol, 1999, 65, 2723–2729.
11. Ekman T, Franklin A, Hallén-Sandgren C & Jonsson T. Ny policy vid antibiotikabehandling av mastit hos ko. Svensk VetTidn, 1995, 47, 59–61.
13. Erskine RJ, Unflat JG, Eberhart RJ, Hutchinson LJ, Hicks CR & Spencer SB. *Pseudomonas* mastitis; Difficulties in detection and elimination from contaminated wash-water systems. J Am Vet Med Ass, 1987, 191, 811–815.
14. Fossum K, Herikstad H, Binde M & Pettersen K-E. Isolation of *Bacillus subtilis* in connection with bovine mastitis. Nord Vet Med, 1986, 38, 233–236.
15. Fox L. *Mycoplasma* mastitis. It just won't go away. Proc NMC 45th Ann Mtg Jan 22–25, 2006, Tampa, Florida.
17. Green MJ, Green LE, Medley GF, Schukken YH & Bradley AJ. Influence of dry period bacterial intramammary infection on clinical mastitis in dairy cows. J Dairy Sci, 2002, 85, 2589–2599.
18. Hinckley LS. Incidence of *Streptococcus zooepidemicus* mastitis. J Food Prot, 1985, 48, 751–753.
19. Honkanen-Buzalski T & Seuna E. Isolation and identification of pathogens from milk. In Sandholm M, Honkanen-Buzalski T, Kaartinen L & Pyörälä S. The bovine udder and mastitis. University of Helsinki, Faculty of Veterinary Medicine, Helsinki, Finland, 1995, 121–168.
20. Isaksson A & Holmberg O. *Serratia*-mastiter hos kor som besättningsproblem. Nord Vet Med, 1984, 36, 354–360.
21. Jensen NE, Aarestrup FM, Jensen J & Wegener HC. *Listeria monocytogenes* in bovine mastitis. Possible implication for human health. Int J Food Microbiol, 1996, 32, 209–216.
22. Kamarudin MI, Fox LK, Gaskins CT & Gay JM. Environmental reservoirs for *Serratia marcescens* intramammary infections in dairy cows. J Am Vet Med Ass, 1996, 208, 555–558.
23. Kiper ML & Paulsen DP. Acute mastitis and disseminated intravascular coagulopathy caused by *Pasteurella haemolytica* in a cow. J Am Vet Med Ass, 1988, 192, 205–206.
24. Krukowski H, Tietze M, Majewski T & Różański P. Survey of yeast mastitis in dairy herds of small-type farms in the Lublin region Poland. Mycopathologia, 2000, 150, 5–7.
25. Laboratory Handbook on Bovine Mastitis. National Mastitis Council, Madison, USA, 1999.
26. Radostits OM, Gay CC, Blood DC & Hinchcliff KW. Veterinary Medicine, 9th ed. Philadelphia, WB Saunders Co, 2000, pp 656–658 och 736–741.
28. Ruegg PL, MGuterbock W, Holmberg CA, Gay JM, Weaver LD & Walton RW. Microbiologic investigation of an epizootic of mastitis caused by *Serratia marcescens* in a dairy herd. J Am Vet Med Ass, 1992, 200, 184–189.
29. Sears PM. Nocardial mastitis in cattle: Diagnosis, treatment, and prevention. Comp Cont Educ Pract, 1986, 8, F41–F46.
31. Unnerstad H. *Streptococcus zooepidemicus* som orsak till mastit hos ko. Svensk VetTidn, 2002, 54, 417–419.
33. Wenz JR, Barrington GM, Garry FB, McSweeney KD, Dinsmore RP, Goodell G & Callan RJ. Bacteremia associated with naturally occurring acute coliform mastitis in dairy cows. J Am Vet Med Ass, 2001, 219, 976–981.
34. Wilson DJ, Kirk JH, Walker RD & Bosworth QW. *Serratia marcescens* mastitis in a dairy herd, J Am Vet Med Ass, 1990, 196, 1102–1105.

En fullständig referenslista kan fås från förstaförfattaren.

***ANN LINDHAGEN,** leg veterinär, Institutionen för kliniska vetenskaper, Avdelningen för komparativ reproduktion och juverhälsa, Ambulatoriska kliniken, SLU, Box 7054, 750 07 Uppsala.

KARIN PERSSON WALLER, leg veterinär, VMD, statsveterinär, Avdelning för idisslar- och svinsjukdomar, SVA, 751 89 Uppsala och adjungerad professor, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, Box 7054,750 07 Uppsala.

HANS TJÄLVE, VMD, professor, Veterinärmedicinsk farmakovigilans.*

Biverkningar vid vaccinationer av mellanpinschrar

I Finland har man länge uppmärksammat att det förekommer neurologiska symtom efter vaccinationer mot valpsjuka hos hundrasen mellanpinscher. Artikeln beskriver att detta även tycks vara ett problem som är känt bland uppfödare och hundägare av mellanpinscher i Sverige, men som sällan rapporteras till myndigheterna.

Mellanpinscher (i Svenska Kennelklubben är rasen registrerad som pinscher, engelska: German pinscher) är globalt sett en relativt ovanlig ras. I Sverige har under de senaste åren cirka 100 mellanpinschrar registrerats per år. Det är sedan länge känt att det i Finland hos denna ras förekommer neurologiska symtom efter vaccinationer mot valpsjuka. Den finska veterinären Minna Leppänen, som själv är uppfödare av mellanpinscher, har beskrivit detta i finska Läkemedelsverkets tidskrift TABU (3).

I hälsoenkäter som Finska Schnauzer-Pinscherklubben genomfört anges att 20–30 procent av vaccinerade valpar reagerar. Minna Leppänen anger att det finns uppgifter om förekomst av sådana reaktioner från uppfödare och ägare av mellanpinscher också i andra länder, såsom Holland, Sverige, Norge och England och även USA och Australien. Dessa biverkningar kan även, men mera sällan, förekomma hos dvärgpinscher, som är en med mellanpinscher nära besläktad ras.

Foto: Vivi-Annie Svensson, Havaludens Kennel

Hos mellanpinscher (bilden) tycks uppkomst av neurologiska symtom vid vaccination vara ett problem som är känt bland uppfödare och ägare men som sällan rapporteras till myndigheterna.

KÄNT MEN INTE RAPPORTERAT FENOMEN

Författaren har nyligen blivit kontaktad av en medlem i styrelsen för Pinscher- och Dvärgpinschersektionen av Svenska Schnauzer-Pinscherklubben angående detta problem. Det framgår av en hälsoenkät, gjord inom ramen för det av Svenska Kennelklubben initierade programmet ”Rasspecifik Avelsstrategi”, att neurologiska symtom observerats hos 8,5 procent av mellanpinschrar som vaccinerats (hos 24 av 284 vaccinerade hundar).

Till Läkemedelsverket i Sverige har för mellanpinscher endast en rapport om en sådan vaccinationsrelaterad biverkan anmälts. En förfrågan angående dessa biverkningar har gjorts till andra läkemedelsmyndigheter inom EU. Läkemedelsverket i Finland har under åren 2003–2005 fått anmälningar om biverkningar av detta slag för fem mellanpinschrar och en dvärgpinscher. Till den tyska läkemedelsmyndigheten har en sådan biverkan anmälts för mellanpinscher. Läkemedelsmyndigheterna i andra EU-länder har inga sådana rapporter anmälda. Detta tycks alltså vara ett problem som är känt bland uppfödare och hundägare av mellanpinscher i Sverige och Finland, men som sällan rapporteras till myndigheterna. Det är oklart hur frekvent dessa biverkningar förekommer i andra länder. ➤

➤ SYMTOM

De typiska pinscherreaktionerna uppträder nio till tolv dagar efter den första valpsjukevaccinationen vid tolv veckors ålder. I samband med senare boostervaccinationer uppträder inga motsvarande symtom. Reaktionerna kan förekomma vid olika typer av kombinationspreparat, men Minna Leppänen anger att hon inte känner till ett enda säkert fall där valpsjukevaccinkomponenten saknats (3).

De första symtomen är letargi, feber, illamående och rinnande ögon. Neurologiska symtom kan uppträda en till två dagar senare. Dessa varierar i allvarlighetsgrad, från lätta skakningar till kraftiga epileptiforma anfall. I allvarliga fall kan dessa anfall fortsätta upp till en vecka.

I de sällsynta fall där hundar dött eller avlivats och obduktion utförts har perivaskulära ansamlingar av mononukleära inflammatoriska celler setts i den grå och den vita substansen i hjärnan. Neuronala inklusionskroppar typiska för valpsjuka har inte setts. Sådana kan dock vara svåra att upptäcka.

ÄRFTLIG IMMUNOLOGISK EGENHET

Etiologin bakom reaktionerna är inte klarlagd. Minna Leppänen anger att en möjlighet är att reaktionerna är relaterade till en ärftligt betingad, ännu icke identifierad, immunologisk egenhet inom den lilla mellanpinscherpopulation som finns i världen (3). Postvaccinär encefalit är en sällsynt komplikation som kan ses hos olika andra hundraser vid kombinerad vaccination med attenuerat valpsjukevirus och attenuerat virus mot infektiös hepatit (1, 2). I dessa fall antas de känsliga individerna ha ett nedsatt immunförsvar, vilket gör att det attenuerade valpsjukeviruset orsakar en CNS-infektion.

Prognosen vid pinscherreaktionerna är god och återhämtning erhålls som regel även efter mycket svåra symtom. Det finns inga kontrollerade undersökningar kring effekten av olika behandlingsalternativ. Behandlingen är därför symtomatisk och kan inkludera vätska, antibiotika, diazepam och fenobarbital. Det anges att oral terapi med kortikosteroioder både kan lindra milda symtom och förebygga svåra symtom.

Referenser

1. Bestetti G, Fatzer R & Fankhauser R. Encephalitis following vaccination against distemper and infectious hepatitis in the dog. Acta Neuropathol, 1978, 43, 69–75.
2. Greene CE. Immunoprophylaxis and immunotherapy. In: Greene CE, ed. Infectious diseases of the dog and cat, 1st ed. Philadelphia, WB Saunders Co, 1990, 21–54.
3. Leppänen M. Komplikationer vid valpsjukevaccinering av pinschrar. TABU, 2005, 1, 52–53.

***HANS TJÄLVE,** VMD, professor, Veterinärmedicinsk farmakovigilans, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

Bayocef™ vet.
Cefadroxil

EN CEFALOSPORIN FÖR BÅDE HUND OCH KATT.

(för ytterligare information se www.fass.se)

Bayer HealthCare
Animal Health
Tel. 031 - 83 98 00

månadens epiztel

Denna gång redogör Epizteln för misstankar om aviär influensa och newcastlesjuka, klinisk övervakning av BSE, EUs krav om utökad BSE-provtagning och slutligen klassisk svinpest i Tyskland. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Jessica Johansson, Jordbruksverket.

MISSTANKAR OM AVIÄR INFLUENSA/NEWCASTLESJUKA

Misstanke uppstod om aviär influensa/newcastlesjuka vid obduktion av en höna från en hobbyflock i Mellansverige i början av april. Anamnes och obduktionsbild tydde främst på ILT (infektiös laryngotrakeit), men i avsaknad av vissa typiska tecken kunde aviär influensa/newcastlesjuka inte uteslutas. Vid kontakt med djurägaren framkom dock att samtliga sjuka djur tillfrisknat och inga utom de första fallen dött, varför misstanken avfärdades och vidare undersökning av differentialdiagnoser fortsatte.

En allvarligare misstanke uppstod några dagar senare, i en stor kalkonbesättning i södra Sverige. Efter inledande symtom, med diarréer och enstaka döda fåglar utan specifika obduktionsfynd, ökade dödligheten till 80 djur under en dag. Med anledning av de tidigare symtomen hade fodret bytts och behandling med antibiotika i vattnet inletts. Den höga dödligheten föranledde dock veterinären att spärra gården och kontakta epizootijouren samma kväll. Döda fåglar transporterades snabbt till SVA för analys avseende aviär influensa och newcastlesjuka. Under natten dog ytterligare ett hundratal fåglar, men nästa dag uppgav djurägaren att resterande djur verkade bättre och att avföringen börjat bli fast igen. Obduktionsbilden visade inga specifika förändringar och de virologiska undersökningarna utföll negativt. Misstanken avfärdades, men vidare utredning av sjukdomsorsaken pågår.

KLINISK ÖVERVAKNING AVSEENDE BSE

Förutom att beakta symtom som kan föranleda grundad misstanke om BSE är det även viktigt att veterinärer i fält hör av sig när man har djur som passar för den så kallade särskilda kliniska övervakningen. Denna övervakning är en väsentlig del av den totala BSE-övervakningen i landet och gäller för nötkreatur som uppvisar olika typer av CNS-störningar, men där bilden inte är sådan att någon egentlig BSE-misstanke föreligger. Efter kontakt med SVA för bedömning tas djuret in för fullständig obduktion inklusive BSE-undersökning. Jordbruksverket står för omkostnader såsom transport till SVA, kostnader för obduktion och BSE-provtagning samt även om det blir ytterligare kostnader för ett extra besök då veterinären avlivar djuret.

Sedan landets första BSE-fall påvisades tycks den veterinära uppmärksamheten avseende BSE åter ha ökat och under april månad inkom två djur till den särskilda kliniska övervakningen. De båda korna var negativa för BSE vilket kunde konfirmeras med hjälp av immunohistokemisk och histopatologisk undersökning.

EU-KRAV PÅ ÖKAD BSE-PROVTAGNING

I april hävdes den spärr som lagts på gården i Västmanland där Sveriges första BSE-fall konstaterades i mars. I smittskyddsutredningen har förutom de två djur i riskgruppen som identifierades på gården också ytterligare två kor inom riskgruppen och som tidigare sålts från gården spårats. Även dessa har avlivats och

Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, d v s utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

I juni påbörjar Sverige BSE-provtagning av alla nötkreatur som är äldre än 30 månader när de går till slakt.

provtagits, men ingen av dem bar på smittan. För att utreda hur kon har blivit smittad har Jordbruksverket kartlagt vilket foder den ätit under sina första levnadsår. Det är oklart hur kon fått sin BSE-smitta och troligen kommer man aldrig att få full kännedom om det. Kon var född 1994, vid en tidpunkt då det totala förbudet mot inblandning av kött- och benmjöl i djurfoder inte hade trätt i kraft ännu och det fortfarande kunde förekomma oavsiktlig inblandning av kött- och benmjöl i nötkreatursfoder.

Den 24 mars röstade SKLD (Ständiga kommittén för livsmedel och djurhälsa) ja till EU-kommissionens förslag som innebär att Sverige kommer att inleda provtagning av alla nötkreatur i normalslakten som är äldre än 30 månader med början någon gång i juni. Redan nu har Jordbruksverket utökat provtagningen för BSE i normalslakten från vart 15:e djur över 30 månader till vart 10:e. Från och med den 18 april provtas också alla nötkreatur födda 1996 eller tidigare vid slakten. EUs BSE-politik går i riktning mot den modell som hittills använts i Sverige med stickprovstagning och riktad provtagning i riskgrupper.

I Sverige har man aktivt övervakat nötkreatur för BSE sedan 2001. Mellan 2001 och 2005 har totalt över 170 000 djur undersökts utan att några fall av BSE har konstaterats. Det bekräftar det goda läget samt att BSE är mycket ovanligt i Sverige.

KLASSISK SVINPEST I TYSKLAND

Från början av mars till mitten av april har utbrott av klassisk svinpest inträffat i sex besättningar med tamsvin i området Nordrhein-Westfalen. EU-kommissionen har infört restriktioner för transport av levande svin till och från Tyskland. Restriktionerna innebär att inga levande svin får föras ut från Tyskland och att inga levande svin får sändas från Sverige till slakterier i Nordrhein-Westfalen. Utöver detta ska fordon som har använts för transport av svin i Tyskland eller som har varit inne på en svinanläggning i Tyskland rengöras och desinficeras två gånger efter varje användning. Fordonen får dessutom inte användas för transport av svin på minst tre dagar.

Transporter som kör svin och endast passerar genom Tyskland omfattas inte av restriktionerna. ■

Clavobay® vet.
Amoxicillin - Klavulansyra

(för ytterligare information se www.fass.se)

För behandling av följande infektioner hos hund orsakade av bakterier känsliga för amoxicillin - klavulansyra.

- Urinvägsinfektioner
- Luftvägsinfektioner
- Hudinfektioner
- Tarminfektioner

Bayer HealthCare
Animal Health
Tel. 031 - 83 98 00
www.vet.bayer.se

noterat

Fjäderfäpris till Johan Lindblad

Johan Lindblad, chefveterinär vid Svensk Fågel, tilldelades ett pris från Stiftelsen Svenska Kycklinguppfödare på Svensk Fågels stämma den 24 mars. I motiveringen stod bland annat att Lindblad förtjänade uppmärksamhet "för många år av utomordentliga insatser inom svensk kycklingproduktion". Priset bestod av en 25 000 kronor plus diplom och en flaska whiskey.

Johan Lindblad började sin veterinära karriär på Svelab i Malmö 1971–82, där han redan från start hanterade många fjäderfäfrågor. Efter att ha jobbat hos Kronfågel mellan 1989–2001, anställdes han på sin nuvarande position vid branschorganisationen Svensk Fågel. Lindblad har under det senaste året främst varit upptagen med fågelinfluensa och ett nationellt bekämpningsprojekt mot campylobakter.

Nominera kandidater

till förtroendeposter senast 1 juli

Sedan 2005 ska veterinärförbundets medlemmar direktvälja ledamöter i förbundsstyrelse och fullmäktige samt ordförande och vice ordförande i SVS. Valet sker under hösten men kandidater till posterna ska nomineras senast den 1 juli 2006.

Nominering – hur gör man?

- Valet 2006 avser:
  - Vice förbundsordförande och två övriga ledamöter i förbundsstyrelsen
  - Vice ordförande i SVS
  - 18 ledamöter i fullmäktige
- Alla förbundsmedlemmar som är röstberättigade till respektive organ kan nominera kandidater till förtroendeposterna och är också valbara. Mandatperioden för samtliga poster är två år med tillträde den 1 januari 2007.
- Nominering ska vara skriftlig (kan även ske via e-post) och innehålla följande uppgifter för att vara giltig:
  - Namn på den nominerade kandidaten, personnummer och alla kontakt- och adressuppgifter.
  - Vilken av ovanstående förtroendeposter som avses.
  - Skriftlig bekräftelse av den som nominerats att hon/han accepterar att kandidera till den aktuella posten för den gällande mandatperioden.
  - Kontaktadresser till den person som står bakom nomineringen.

  För att underlätta nomineringsförfarandet finns en särskild blankett som bifogades SVT 2/06 och 5/06. Den kommer även att bifogas kommande nummer. Blanketten finns också på veterinärförbundets hemsida www.svf.se.
- Nuvarande innehavare av posterna som valet avser kan naturligtvis nomineras för omval om de accepterar det (vice förbundsordförande Åsa Bergquist, SVS vice ordförande Henrik Ericsson, förbundsstyrelseledamöter Bo Eberhardson och Per Sahlander).

  Samtliga ledamöter i förbundsstyrelse respektive SVS kollegium finns publicerade i varje nummer av SVT. Lista på nuvarande fullmäktiges ledamöter finns på den lösenordsskyddade delen på förbundets hemsida www.svf.se (Resultat vid Sveriges Veterinärförbunds val 2005) och medlemmar kan även få den informationen från förbundskansliet.
- Nomineringen ska vara förbundskansliet tillhanda senast den 1 juli.

Vilken är din diagnos? – EKG

I det postoperativa förloppet till en magomvridning upptäcktes en snabb, oregelbunden hjärtfrekvens hos en grand danois. Fallet är insänt av Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 23, 182 36 Danderyd. Svaret är skrivet av Anna Tidholm.

Grand danois, tik, fem år

ANAMNES: I det postoperativa förloppet till en magomvridning upptäcktes en snabb, oregelbunden hjärtfrekvens. Hunden var trött och flåsig.

STATUS: Lindrigt nedsatt allmäntillstånd, temperatur 37,8°C, oregelbunden hjärtfrekvens, men i övrigt inget onormalt.

EKG: Se Figur 1.

SVAR SE SIDAN 49

FIGUR 1. *EKG, avl II, 1 cm = 1 mV, pappershastighet 50 mm/s.*

noterat

Giraff på Kolmården tuberkulossmittad

En giraff på Kolmårdens djurpark har testats positiv för tuberkulos och ska därför avlivas, meddelade Aftonbladet den 19 april.

– Det ska göras så snart som möjligt, säger Kolmårdens zoologiske chef Mats Höggren till tidningen.

Den elvaåriga giraffhonan har gått isolerad från de andra djuren på Kolmårdens djurpark utanför Norrköping sedan det i höstas upptäcktes att hon bar på tuberkulossmitta. Hon har inte varit allmänpåverkad och inte visat några kliniska symtom.

– Vi har fått en svag positiv reaktion på ett tuberkulostest. Det bedöms som möjlig TBC-risk, säger Mats Höggren till Aftonbladet.

I mitten av april beslutade Jordbruksverkets smittskyddsenhet att giraffen skulle avlivas för att eliminera risken att andra djur smittas. ■

Turkiet stoppar svenska exportkor

Turkiet säger nej till import av svenska nötkreatur efter BSE-fallet i Västerås. Det hjälpte inte att Jordbruksverket skrev till Turkiet och redogjorde för omständigheterna. Enligt turkisk lagstiftning är det inte tillåtet att importera från länder med BSE. Det innebär att en omfattande planerad handel med turkiska mjölkgårdar nu går i stå.

– Det här kommer att ta tid, säger Ingela Fransson på Necofarm, som har dräktiga kvigor med destination Turkiet väntande på gårdar runt om i landet. – Vi kommer att kontakta alla våra lantbrukare nu och redogöra för omständigheterna.

Necofarm är ett tyskt företag och ledningen i Tyskland har åkt till Ankara för att uppvakta de turkiska myndigheterna i ärendet.

Källa: Tidningen ATL den 31 mars 2006. ■

Kerstin Plym Forshell VD för Svenska Husdjur

Veterinär Kerstin Plym Forshell har utsetts till tf VD för Svenska Husdjur, meddelade tidningen ATL den 19 april. Hon tillträder tjänsten den 19 maj och har den kvar till dess att en permanent VD hittats.

Kerstin Plym Forshell har arbetat som chefsveterinär på Svenska Husdjur sedan sommaren 2005. Hon hade innan dess en liknande tjänst vid Tine Norske Mejerier i Ås.

Positionen som VD ledigföklarades den 27 mars när den nuvarande innehavaren Hans Knutsson meddelade att han på egen begäran kommer att sluta sin tjänst vid Svenska Husdjurs årsstämma den 18 maj. Hans Knutsson kommer att arbeta kvar i Svenska Husdjur fram till maj 2007 med, i första hand, olika utredningsuppdrag inom föreningen. ■

noterat

Osaklig kritik mot Djurskyddsmyndigheten

Under april växte kritiken mot Djurskyddsmyndigheten lavinartat, både i media och bland oppositionspartiernas partiledare. Kristdemokraternas ledare Göran Hägglund sade bland annat att myndigheten blivit ”en lekstuga för djurrättsaktivister”. Om den borgerliga alliansen vinner valet kan Djurskyddsmyndigheten komma att läggas ned.

Myndighetens generaldirektör Matz Hammarström besvarade anklagelserna i Dagens Nyheter den 17 april.

– Kritiken saknar helt och hållet förankring i verkligheten och det är en förolämpning mot personalens kompetens, sade han. Hammarström får stöd av Djurskyddet Sverige, en av landets största djurskyddsorganisationer.

– Kritiken är inte bara osaklig utan visar också att kunskapen om Djurskyddsmyndighetens arbete och kunskapen om djurskyddsfrågor är otillräcklig även hos våra politiker, säger Sven Stenson, ordförande i Djurskyddet Sverige, i ett pressmeddelande den 19 april. (Se även debattinlägg på annan plats i denna tidning.)

AVFs första Representantskapsmöte behöver delegater

Du som är medlem i Anställda Veterinärers Förening (AVF), ta chansen att påverka din förening. Nominera dig själv eller någon annan du litar på till AVFs första Representantskapsmöte!

Som du säkert sett i annan information under våren skall AVF hålla **Representantskapsmöte (RM) den 19 oktober 2006**. Valprocessen börjar med nomineringar till de 20 delegatplatserna. **Nomineringar sker den 10 till 24 maj**. RM väljer ny styrelse, bestämmer om verksamheten, drar upp riktlinjer för förhandlingsarbetet m m.

Representantskapsmötet är indelat i fem Valkorporationer – VK 1 till VK 5, där antalet anställda styr antalet delegater:

VK 1	anställda vid djursjukhus och -kliniker	6 platser
VK 2	statligt anställda distriktsveterinärer inom DVO	4 platser
VK 3	statligt anställda besiktningsveterinärer inom BVO	1 plats
VK 4	övriga offentligt anställda i stat, kommun, länsstyrelser m m (SJV, SLV, DM, Lst, SLU, SVA, Läkemedelsverket, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningarna, m m)	6 platser
VK 5	enskilt anställda (Läkemedelsföretag, husdjursföreningar, m m)	3 platser

Lämna dina förslag på delegater, med fullständigt namn och adress, skriftligt eller via e-post till **Valberedningens ordförande Sölvi Sörgjerd, Vendelvägen 5, 740 30 Björklinge, solvi.sorgjerd@slv.se**. Vi måste också få ett godkännande, t ex via e-post, från dem du nominerar att de har accepterat, annars gäller inte nomineringen. Vi vill självklart också veta namnet på dig som nominerar.

När nomineringsperioden är slut kommer vi att lägga ut kandidaterna på AVF:s hemsida. Där kommer också **valet att ske elektroniskt från den 8 juni till och med midsommarhelgen den 25 juni kl 24.00**. På hemsidan, www.anstallda-veterinarer.se eller via www.svf.se, kan du läsa mer om nomineringar och val.

AVFs styrelse

Välbesökt fortbildningskonferens trots fågelinfluensan

TEXT: CHRISTINA AROSENIUS

Trots pågående utbrott av fågelinfluensa var det drygt 200 personer som slöt upp till Svenska Djurhälsovårdens årliga fortbildningskonferens, ett nytt deltagarrekord. Konferensen gick av stapeln på Hotel Tylösand i Halmstad den 22–23 mars i flödande solsken med utsikt över snötäckta klippor, stränder och ett isfritt hav. Programmet täckte som vanligt djurslagen svin, nöt och får. Även fjäderfä var med på ett hörn i form av aktuell information om det pågående fågelinfluensautbrottet.

Svenska Djurhälsovårdens fortbildningskonferens gick av stapeln på Hotel Tylösand i flödande solsken med utsikt över snötäckta klippor, stränder och ett isfritt hav.

SENASTE NYTT OM AKTUELLA FRÅGOR

Svenska Djurhälsovårdens VD Jan Åke Robertsson uttryckte i välkomstanförandet sin glädje över det stora nordiska deltagandet och närvaron av samtliga veterinära myndigheter. Den första dagen inleddes sedan med en session där deltagarna uppdaterades vad gäller fågelinfluensan, BSE och salmonellautbrotten i landet. Lennart Melin, SVA, Lena Hult, Jordbruksverket och Thomas Svensson, distriktsveterinärorganisationen (DVO) konstaterade alla tre att dessa utbrott kommit tidsmässigt olämpligt och leder till en del ändringar för Sveriges del.

Troligen kommer provtagningen för BSE att bli utvidgad från 10 000 prover/år i dag till ca 128 000/år. Denna ökning kommer troligen också att kräva utökad laboratoriekapacitet. Det senaste foderburna salmonellautbrottet har vidare lett till att en extern utredare ska se över nuvarande foderlagstiftning för att se om det finns ett behov av att ändra den. Det sätt på vilket inblandade myndigheter, och alla medverkande veterinärer, hittills hanterat fågelinfluensan har fått beröm från alla instanser, det har gått mycket bra.

Under rubriken aktuella frågor redovisade också Gunnar Palmquist från Djurskyddsmyndigheten hur arbetet med att förändra författning L 100 fortskrider, man beräknar att arbetet ska vara färdigt i november 2006. En mycket entusiastisk Erik Hellman från LRF presenterade sedan sin organisations satsningar och visioner för de gröna näringarna. Till 2010 är förhoppningen att dessa näringar ska ha uppnått en tätposition inom landet. Man inrättar 15 regionala företagskonsulter som ska hjälpa till med utveckling av lantbruksföretagen och hoppas att ha skapat 35 000 nya jobb, varav 10 000 inom animalieproduktionen till visionens slutdatum.

Förmiddagen avslutades med några synpunkter på den modernisering av köttbesiktningen vid slakt som man nu ser att de nya EU-förordningarna öppnar en möjlighet att införa. Viveka Larsson, Livsmedelsverket, inledde med att redovisa ett projekt för att studera och utvärdera ”okulär besiktning”, där knivarna ska ersättas av ögonen vid besiktningen ➤

av slaktkroppar. Projektet inleds på fyra slakterier i april. Jan Åke Robertsson redogjorde därefter för Djurhälsovårdens del i försöket, de deltagande djuren måste komma från ”certifierade” besättningar anslutna till djurhälsoprogrammen. Även Åke Rutegård från Kött- och Charkföretagen ställde sig positiv till de föreslagna förändringarna vilka förväntas leda till en neddragning av kontrollpersonalen och därmed minskade kostnader för slakterierna. Troligen är Sverige det första EU-landet som prövar detta i större skala.

EHEC, FOLKHÄLSA OCH ANTIBIOTIKARESISTENS

Eftermiddagen ägnades åt folkhälsofrågor med veterinär anknytning under sakkunnig ledning av moderator Christina Greko. Sofia Boquist från SVA och Smittskyddsinstitutet gjorde en detaljerad och informativ genomgång av problematiken runt EHEC eller VTEC (verotoxinproducerande *Escherichia coli*) som hon föredrog att kalla den sjukdomsframkallande organismen. Viktigt att komma ihåg är att detta är ett humant infektionsproblem, djur får inte EHEC-sjukdomar utan är enbart smittbärare. En av orsakerna till problemet är att den smittdos som krävs är mycket låg, endast 10–100 bakterier krävs för att ge sjukdom. Ett annat problem är att sjukdomen inte finns med i lagstiftningen. För att överkomma detta problem vid sjukdomsutbrott finns numera det så kallade ”5 GD-dokumentet”, dvs ett dokument med riktlinjer och råd för

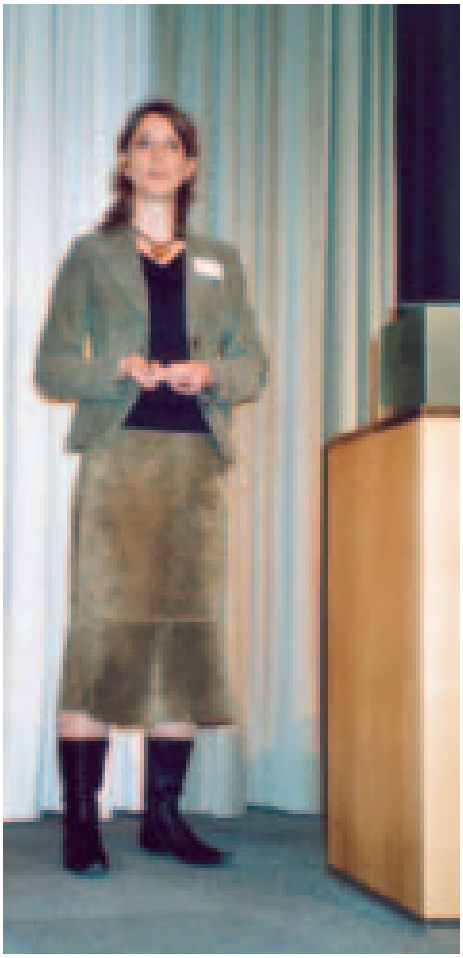

Sofia Boquist från SVA och Smittskyddsinstitutet gjorde en detaljerad och informativ genomgång av problematiken runt VTEC, verotoxinproducerande E coli.

samarbete underskrivet av generaldirektörerna för de fem berörda myndigheterna. Det finns fortfarande mycket stora kunskapsluckor kring denna relativt nya sjukdom, hur bekämpningsinsatserna ska se ut, hur gödseln från smittade besättningar ska hanteras, livsmedelshanteringen, smittspridning och smittspårning m m.

Näste föreläsare var Erik Torell, hygienansvarig läkare på Akademiska sjukhuset i Uppsala som framförde djupt kända och stora farhågor för den pågående utvecklingen av antibiotikaresistens inom sjukvården globalt. Antibiotika har gett människorna en ökad livslängd på ca tio år sedan den upptäcktes på 1940-talet. Detta kan dock komma att visa sig vara en tillfällig och övergående lycka i mänsklighetens historia. Under perioden 1940 till 1970 togs ett stort antal olika antibiotika fram men sedan dess har denna forskning och framställning i stort sett upphört. Endast två nya produkter har sett dagens ljus sedan 1980-talet och dessa har varit mycket smala och extremt dyra produkter. Vad som däremot ständigt ökar är smittämnenas resistens mot de antibiotika som finns tillgängliga och frågan är om vi överhuvudtaget kommer att ha tillgång till antibiotika i framtiden.

Denna något dystra session avslutades med att Malin Löving från Svenska Djurhälsovården redogjorde för ett försök att övervaka resistensuppkomsten på den veterinära sidan i Sverige. SVARM (Svensk Veterinär Antibiotikaresistens Monitorering) pågår sedan 2000 och studerar framför allt zoonos- och indikatorbakterier via den rutindiagnostik som görs på SVA. Man hoppas att kunna upptäcka nya resistenser på

Terapi med hög säkerhet mot kalvförlamning!

Infusionsaggregat och kanyl medföljer varje behandling

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A.

NORDVACC LÄKEMEDEL AB.
Box 112, 129 22 Hägersten.
Tel: 08-449 4650. Fax: 08-44946 56.
E-mail: vet@nordvacc.se
Hemsida: www.nordvacc.se

NORDVACC

ett tidigt stadium och sedan vidta lämpliga åtgärder.

KONST, MINGEL OCH MAT SAMT AVTACKNINGAR

Kvällen avslutades traditionsenligt med mingel med de deltagande utställarna och en god middag, med uteslutande lokala produkter. Ett extra inslag var en konstvandring genom hotellets lokaler ledd av en sakkunnig och mycket underhållande guide. Hotel Tylösand har enligt uppgift landets största samling av nutidskonst med måleri, skulptur och grafik av namn som Peter Dahl och Ernst Billgen samt ett stort antal fotografier av kända fotografer.

I samband med middagen skedde också avtackning av professor emeritus Stig Einarsson som hyllades för sina mångåriga insatser och det goda samarbetet med Djurhälsovården där han alltid varit beredd att hjälpa till med att utreda problem som upptäckts i fältverksamheten.

Ett bra exempel på ett sådant vardagsproblem redovisades också av Stig Einarsson vid den föreläsning som inledde dag två och som behandlade alternativ till kirurgisk kastrering för att minska galtlukten i griskött. Efter en noggrann genomgång av mekanismen bakom denna lukt, som åstadkoms av två ämnen, androstenon och skatol som är urin- respektive fekalieluktande, fick åhörarna veta att det mest lovande är ett vaccin mot GnRH (gonadotropin-releasing hormone). Detta vaccin har varken hormonell eller kemisk effekt utan verkar direkt i grisens hjärna och därmed bör det också kunna accepteras av konsumenterna. Vissa praktiska problem finns dock, för att ha effekt måste vaccineringen genomföras två gånger och den sista gången fyra till fem veckor före slakt. Att vaccinera hangrisar i box vid denna ålder är som alla vet inte helt lätt. En viss individuell variation finns också, vaccinet har inte effekt på alla djur. Övriga metoder som könssortering av sperma och avel för att få bort anlagen för att bilda androstenon och skatol har inte visat särskilt lovande resultat men mycket forskning pågår fortfarande. I Norge kommer kastrering av grisar att förbjudas 2009 och fram till dess måste alla smågrisar kastreras under bedövning av veterinär.

DJURSLAGSSPECIFIKA FÖRELÄSNINGAR

Därefter delades församlingen upp i två grupper, en större som ägnade resten av dagen åt svinfrågor och en något mindre som tog sig an kalvar och får.

På svinsidan inledde man med en föreläsning av Jakob Bagger från Danmark som berättade hur man i vårt grannland hanterar akuta och kroniska infektioner med *Actinobacillus pleuropneumoniae* (APP) som kostar stora pengar i den moderna svinproduktio- ➤

Diarsanyl

Diettillskott vid diarré

Diarsanyl pasta innehåller montmorillonitlera, elektrolyter samt lättsmälta sockerarter.

Diarsanyl binder toxiner, skyddar tarmslemhinnan och normaliserar avföringen.[1,2]

Diarsanyl pasta
Förpackning: 10ml, 24ml, 60ml plastspruta.

Diarsanyl pasta är en handelsprodukt som beställs via CEVA Vetpharma.

Kan ges till hund, katt, föl och kalv.

1. Antidiarrhoeal Properties of Clay Minerals: Pharmacological and Clinical Data, Veterinary Pharmacology Toxicology and Therapy in Food Producing Animals – 4th Congress, August 1988, Proceedings 245-251.
2. Untersuchung zur Effektivität von Montmorillonit (Diarsanyl®) in der Behandlung stressbedingter Diarrhoen, Joerg Korrel, Kleintiermedizin, Jul/Aug 2003.

CEVA Vetpharma AB
Tel: 046 - 12 81 00
www.cevavetpharma.se

CEVA SANTE ANIMALE

För info kontakta CEVA

DIARSANYL

Jakob Bagger, Danmark, berättade hur man hanterar infektioner med Actinobacillus pleuropneumoniae*, som kostar stora pengar i den moderna svinproduktionen. Moderator Monika Gerth-Löfstedt lyssnar intresserat.*

nen. Sjukdomen drabbar alla åldersgrupper och har hög mortalitet i den akuta fasen. Snabbt insatta behandlingar är nödvändiga och vacciner finns i Danmark. Svinprogrammet fortsatte sedan med bland annat foderfrågor, mykotoxiner, PMWS och transpondersystem och flera föreläsare från Danmark och Norge.

Nötprogrammet hade i år fokus på kalvdiarréer, orsaker och åtgärder. Även här fanns föreläsare från Danmark som inledde med att redovisa de danska erfarenheterna från stora försök med över tusen djur provtagna där *E coli*, salmonella och protozooförekomst diskuterades. Kerstin de Verdier, SVA, redogjorde för det svenska sjukdomspanoramat som har förändrats genom åren alltefter att nya orsakande mikroorganismer har upptäckts. På 1960-talet var det kolibacillos som gällde, 1969 upptäcktes rotavirus, 1971 kryptosporidios och 1972 coronavirus. Detta är de fyra viktigaste agenserna vad gäller neonatal kalvdiarré i Sverige.

Catarina Svensson, professor vid SLU, gjorde en genomgång av de viktigaste faktorerna för att skydda kalvarna från diarré och de två viktigaste är naturligtvis råmjölk och smittskydd. God hygien gäller, särskilt under den viktiga andra levnadsveckan då diarréfrekvensen är hög. Det råder ett starkt samband mellan diarré och senare utbrott av luftvägssjukdomar hos kalv. Många andra miljöfaktorer har också betydelse, som utformning och användning av kalvningsbox och olika system för inhysningen av kalvarna.

FÅR- OCH LAMMSJUKDOMAR I STORBRITANNIEN

Hela eftermiddagen upptogs av David C Henderson från Skottland, en känd profil för alla fårveterinärer och tidigare verksam vid Moredun Research Institute i Edinburgh. Till ett stort antal vackra bilder med olika slags får i alla tänkbara brittiska miljöer delade han med sig av sin mångåriga erfarenhet.

Han förmedlade en delvis mycket tråkig bild av dagens situation för djurvälfärd och djurhållning i Storbritannien. Lantbruket går dåligt, framför allt vad gäller svin- och köttproduktionen. Det medför också en kris för veterinärkåren, allt fler stordjurspraktiker slås igen och delar av landsbygden, t ex Skottland, blir helt utan tillgång till veterinär hjälp. Djurägarna ringer inte heller till veterinärer längre, vården är för dyr och det lönar sig inte om det t ex gäller ett sjukt får eller ett lamm. Det finns ca 20 miljoner tackor av ca 15 olika raser i Storbritannien och enligt Henderson finns

David Henderson, här tillsammans med moderator Lisbeth Rudby-Martin, delade med sig av sin mångåriga erfarenhet inom fårhälsan.

Foto: David Henderson

Kastration och svanskupering (bilden) med gummiring får enligt brittisk lag endast göras på lamm under en veckas ålder. Det görs dock på lamm i alla åldrar, utan någon bedövning, konstaterade David Henderson kritiskt.

också alla kända fårsjukdomar utom de rent tropiska. Man har också resistens mot anthelmintika och sedan anmälningsplikten för skabb togs bort har den spritt sig över hela landet. En bidragande orsak till denna sjukdomssituation är systemet med boskapsmarknader, på en sådan kan 13 000 lamm per dag säljas. Detta var också en av orsakerna till det förödande utbrottet av mul- och klövsjuka för några år sedan, då ca tre till fyra miljoner får avlivades.

Kastration utförs ofta med gummiring och enligt lagen får detta endast göras på lamm under en veckas ålder. Det görs dock på lamm i alla åldrar och varken vid denna form av kastration eller om andra blodiga metoder används ges någon bedövning. Ungefär 15 procent av lammen dör under första levnadsveckan. Man har hög frekvens aborter av infektiöst slag, klamydia (52 %), toxoplasma (24 %), campylobacter (9 %), salmonella (3 %), listeria (2 %) och övriga tio procent. Detta gör att man avråder kvinnor och barn från att delta i förlossningsarbetet, arbeta med nyfödda lamm eller tvätta arbetskläder som använts för sådant arbete.

Många fårflockar lever helt fritt på de skotska kullarna och lammar också ute, ofta utan någon kontroll. I mer intensiva system finns inte heller mycket arbetskraft, en person kan vara ansvarig för 2 000 tackor under lamningssäsongen. Många lamm dör därför också av hypotermi eller brist på råmjölk.

Många goda råd förmedlades under föreläsningen vad gäller behandling och hantering av sådant som fotröta, orf och annat som Sverige mer nyligen drabbats av och som Storbritannien har lång erfarenhet av att hantera. ■

SEROLOGISK ALLERGITEST

(non-invasiv · snabbt resultat · hög specificitet)

för hund, katt och häst

FLEXIBEL SYSTEM

Allercept® screening test (endast 499,00 SEK*) (kvalster-mögelsvamp-loppspot/träd/gräskryddväxter)

Stora och Lilla panel (från endast 450,00 SEK*) (12 allergener) (6/8 allergener)

Individuellt framställt DESENSIBILISERINGSLÖSNING kan beställas med angivning av allergi-testens lab.nr.

För ytterliggare frågor om vår Allergiprogram eller Vet·Med·Lab (en avdelning av IDEXX Laboratories), är Ni välkomna att kontakte oss!

VETERINARY DIAGNOSTIC SERVICES

Vet·Med·Lab

* ex. moms

Manager for Scandinavia: Charlotte Hoffmann-Timmol, DVM

Tlf +45 43521228 · Fax +45 43521236 · c.hoffmann-timmol@vetmedlab.com · www.vetmedlab.com

Lönestatistik 2005

Enskild tjänst

Lönestatistiken avseende 2005 års löner är nu klar och utskickad till alla medlemmar som är registrerade som privatanställda.

Övriga medlemmar kan beställa den från kansliet eller gå in på förbundets hemsida www.svf.se.

SVF-subvention av vissa personförsäkringar

Till dig med fortsättnings-försäkring i Skandia

Sveriges Veterinärförbund har som tidigare meddelats via personliga utskick och information i Svensk Veterinärtidning (nr 1/06) bytt försäkringsgivare för personförsäkringar från Skandia till Länsförsäkringar. I samband med bytet kommer de medlemmar som har kvar sina försäkringar hos Skandia i en så kallad fortsättningsförsäkring att i vissa fall drabbas av förhöjd premie. Detta eftersom fortsättningsförsäkringen är en individuell försäkring och inte en gruppförsäkring. Då det här är något som enskilda medlemmar inte kunnat råda över anser förbundsstyrelsen att drabbade medlemmar ska hållas skadeslösa. *Veterinärförbundet kommer därför att subventionera den förhöjda premien. Detta gäller även medförsäkrad.*

HUR STOR ÄR SUBVENTIONEN?

Subventionens storlek är skillnaden mellan vad det skulle ha kostat om förbundet haft kvar avtalet med Skandia och vad medlemmen nu aviseras i fortsättningsförsäkringen.

HUR KOMMER SUBVENTIONEN ATT GÅ TILL?

Skandia aviserar medlemmen direkt, det går inte via förbundet. Avisering sker tre gånger per år om man betalar via inbetalningskort. Betalar man via autogiro får man en specifikation en gång per år. Man betalar in hela beloppet via faktura/autogiro direkt till Skandia. För att få ut subventionen ska kopia på den första avin/specifikationen för varje år skickas in till förbundskansliet (Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm) som underlag för subvention. Därefter kommer medlemmens medlemsavgift att reduceras under resten av året. I de fall där subventionen överstiger avgifterna till förbundet kommer kontant utbetalning att ske.

VARFÖR KOPIA TILL FÖRBUNDET?

Skandia lämnar inte ut uppgifter om vilka som har fortsättningsförsäkringen. Personuppgiftslagen (PUL) sätter stopp för det. Veterinärförbundets kansli vet därför inte vilka medlemmar som skall subventioneras eller med hur mycket. Enda sättet för förbundet att ta reda på vilka som omfattas är att den som har fortsättningsförsäkring skickar in underlag. Observera att man bara behöver skicka in den första avin varje år, inte alla tre.

Om man i framtiden väljer att utöka med fler försäkringsmoment eller att höja beloppen i befintlig försäkring kommer detta inte att subventioneras. Subventionen gäller alltså bara de försäkringar man hade per 2006-02-01 då bytet till Länsförsäkringar skedde.

HUR LÄNGE GÄLLER SUBVENTIONEN?

Förbundsstyrelsens beslut om subvention gäller tillsvidare.

PER CARLSSON
Kanslichef

EU-toppmöte i djurskydd

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Den 30 mars arrangerade Österrike, som ordförandeland i EU, det första EU-mötet om djurskydd sedan Sveriges och Margareta Winbergs tid 2001. Trots att mötet ägde rum i Bryssel hade det klara österrikiska förtecken, men rönte ändå stort intresse bland medlemsländernas representanter.

Drygt 400 personer hade samlats i EU-kommissionens enorma konferenslokal i centrala Bryssel, för att delta i det första EU-toppmötet om djurskydd sedan 2001.

Drygt 400 personer hade samlats i EU-kommissionens enorma konferenslokal i centrala Bryssel den 30 mars, för att delta i det första EU-toppmötet om djurskydd sedan 2001. Värd för mötet var den österrikiska ministern för hälso- och kvinnofrågor, Maria Rauch-Kallat. Det skulle visa sig att ministern är en mycket intensiv person, som med inlevelse höll ett av mötets välkomsttal.

Från svensk sida var representationen mycket god. Flera företrädare för jordbruksdepartementet fanns på plats, liksom representanter från riksdagen, Jordbruksverket och Djurskyddsmyndigheten. Även länsveterinärerna var väl företrädda, liksom flera jordbruksnäringsorganisationer.

Inledningsvis talade Markos Kyprianou, kommissionär med ansvar för djurskyddsfrågor, om ämnets växande betydelse. Han påstod att konferensen var den första på europeisk nivå på temat djurskydd, men hade tydligen ingen information om vad som hänt när Sverige var ordförandeland 2001. Kyprianou underströk dock att djurskydd nu är integrerat i EUs livsmedelsproduktionspolicy, och inte längre ett fristående element. Europeiska producenter måste dra nytta av de marknadsföringsmässiga fördelarna med god djuromsorg, sade Markos Kyprianou. Många undersökningar har visat att Europas konsumenter värdesätter god djuromsorg så mycket att de är villiga att betala extra för den. Jämfört med mark-, foder- och arbetskostnader är djurskyddskostnaderna marginella. Höga djurskyddsstandarder ska därför ses som viktiga tillgångar och gyllene möjligheter, istället för som ekonomiska pålagor, avslutade kommissionären.

HYLLAD DJURSKYDDSLAG

Den österrikiska ministern underströk även hon behovet av EU-gemensamma minimiregler för djurskydd, och ansåg att Österrikes djurskyddslag var ett exempel för andra att följa. Hon hoppades att konferensens tema ”Djurskydd som del av livsmedelskedjan” skulle stimulera alla inblandade yrkesgrupper, från bonden till handlaren, att arbeta för detta mål.

Förmiddagens följande föredrag var tyvärr varken särskilt nydanande eller inspirerande. Den tyske etikern Roger Busch konstaterade att det finns flera orsaker till varför man kan anta att djur kan känna smärta och obehag. Vi bör utgå ifrån att så är fallet, sade Busch, vilket nog var självklart för de flesta övriga mötesdeltagarna.

Näste talare var Josef Troxler, professor vid veterinärhögskolan i Wien och en av personerna bakom Österrikes nya djurskyddslag. Han presenterade lagen, som ännu inte helt trätt ikraft, med stort ➤

Förutom de officiella områdena i EUs aktionsplan nämnde Jaana Husu-Kallio tydligt att kommissionen tänker återuppta arbetet med att revidera djurtransportreglerna.

engagemang. Som svensk kunde man konstatera att den rykande nya österrikiska djurskyddslagen i stort liknar den svenska från 1988. Bland annat lyfte Troxler fram Österrikes krav på förprövning av lantbruksbyggnader och -system som något revolutionerande.

AKTIONSPLAN FÖR DJURSKYDD

Mer intressant var att lyssna till Jaana Husu-Kallio, finsk veterinär och biträdande generaldirektör vid generaldirektoratet för hälsa och konsumentskydd (DG SANCO). Hon gick igenom EUs aktionsplan för skydd och välfärd hos djur 2006–2010. Detta är den första aktionsplanen i sitt slag inom EU, men inte den sista, hoppades Husu-Kallio. Under de kommande åren vill EU satsa på fem huvudområden när det gäller djurskydd, bland annat att uppgradera minimiregler och att införa standardiserade välfärdsparametrar för djurhållning och djurprodukter. Detta fanns dock väl beskrivet i aktionsplanens officiella beslutsdokument, som offentliggjordes långt innan mötet. Förutom de redan presenterade områdena meddelade Jaana Husu-Kallio att kommissionen tänker återuppta arbetet med att revidera de kontroversiella djurtransportreglerna, bland annat beträffande transporttider och ytkrav på fordon. Djurtransportfrågan nämns över huvud taget inte i aktionsplanens officiella dokument, men SVT fick under en kafferast bekräftat från Husu-Kallio att kommissionen ändå kommer att återuppta arbetet med djurtransportregler.

Från OIE (Office International des Epizooties) redogjorde organisationens chef Bernard Vallat för OIEs relativt nyväckta intresse för djurskydd. Man vill inom OIE bygga upp globala standarder för djurskydd, eftersom djurskydd blir en allt viktigare del av WTOs (World Trade Organisation) handelsvillkor, sade Vallat. Grunden för OIEs djurskyddsintresse, liksom dess djurhälsoarbete, är att underlätta internationell handel med djur och djurprodukter.

AVNÄMARNAS SYNPUNKTER

Under mötets andra hälft fick avnämarorganisationerna komma till tals. Maria Burgstaller representerade den österrikiska konsumentorganisationen, och menade att kunden inte alls är kung, vilket framhållits i flera föregående tal. EU kan inte vältra över allt ansvar för att stimulera förbättrat djurskydd på konsumenterna, sade Burgstaller. De flesta konsumenter är felinformerade eller oinformerade även om många vill väl, påpekade hon. Konsumenterna vill inte få dåligt samvete när de köper mat, och önskar därför att EU inför övergripande och höga djurskyddsstandarder. Sådana finns inte idag. EU måste också införa bättre investeringsstöd för djurskyddsvänliga produktionssystem och tydligare märkning av varorna i butik, menade Maria Burgstaller.

Även den europeiska bondefederationen COPA företrädde av en österrikare, Rudolf Schwartzböck från den österrikiska lantbrukskammaren. Hans föredragning liknade tyvärr en enda lång klagosång över alla extra kostnader som djurskyddet orsakar Europas bönder. EU-reglerna försämrar böndernas konkurrensvillkor jämfört med övriga världen, ansåg Schwartzböck, som inte kunde se mycket positivt med skärpta produktionskrav inom detta område.

Mer upplyftande var det att höra Sylvia Pfaff från den europeiska organisationen för livsmedelsåterförsäljare. Pfaff konstaterade att en majoritet av Europas återförsäljare har eller kommer att få kontrollsystem för animalieprodukter från hållbara produktionsformer. I flera av dessa system ses djurens välfärd som en viktig parameter, och djurhälsan som den viktigaste välfärdsparametern. Djurskyddsgarantier har allt mer börjat bli ett sätt att dra till sig kunder, menade hon.

KRÄVS ÄNDRAD HELHETSSYN

Sonja van Tichelen från Eurogroup for Animal Welfare välkomnade i sitt anförande EUs nya aktionsplan, men framhöll samtidigt att EU inte kan överlåta på konsumenterna att styra djurskyddet. De största kritikerna till dagens djurhållning är veganer, som inte alls är konsumenter av animalieprodukter, påpekade hon. Det måste till en ändrad helhetssyn på djurskyddsfrågorna inom EU, menade van Tichelen. Såväl poli-

Sonja Van Tichelen framhöll att EU inte kan överlåta på konsumenterna att styra djurskyddet. Kritiker som t ex veganer är inte alls konsumenter av animalieprodukter, påpekade hon.

tiker som bönder i Europa måste börja tänka in djurvälfärd i politiska och handelsmässiga överenskommelser, för att en reell förändring ska komma till stånd, sade hon.

Avslutningsvis redogjorde Thom Achterbosch, ekonom från Wageningens lantbruksuniversitet i Holland, för några ekonomiska studier kring djurskydd. Dessa visade att djurhållning med god djuromsorg kunde vara billigare än både konventionell och strikt ekologisk produktion. Djuromsorgen måste dock hos många europeiska producenter visa sina ekonomiska fördelar mycket tydligare än andra produktionsformer för att accepteras, sade Achterbosch. Han var vidare skeptisk till djurskyddsmärkning av livsmedel. Märkning är ett svagt instrument för att ändra köpbeteenden, och kan kosta mer än det ger i vinst, menade han.

Mötets ”slutdebatt” bestod mest i att olika aktörer i publiken läste upp sina i förväg nedskrivna ståndpunkter, och tillförde inte diskussionen särskilt mycket. Som så många gånger tidigare var det de informella mötena under kafferaster och lunch som utgjorde en stor del av mötets behållning. Människor från olika länder som kanske tidigare bara sett varandras namn i skrivelser, fick nu en möjlighet till personliga kontakter.

Den österrikiska ministern, Maria Rauch-Kallat, sammanfattade i sina slutord många av deltagarnas förhoppningar. Djurskydd får inte bara ses som en börda, utan främst som en möjlighet till utveckling, sade hon. ■

Djurskydd får inte bara ses som en börda, utan främst som en möjlighet till utveckling, var Maria Rauch-Kallats avslutningsord.

VMFs årliga

AUKTION

8 oktober 2006
Kårhuset i Uppsala

Har du något du vill sälja eller skänka så ta kontakt med årets auktionsansvariga:

Emma Andersson, 0706-411811, v1emmand@stud.slu.se

eller

Cicci Tjernström, 070-3977114, v1cictje@stud.slu.se.

Ev finns möjlighet till att få hjälp med frakten till Uppsala om ni kontaktar oss innan 18/8 2006.

VETERINÄRMEDICINSKA FÖRENINGEN 1868

Veterinärer välkomnas till röntgenvecka

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

På läkarsidan har röntgenpersonal från hela landet sedan ca tio år tillbaka samlats i en särskild temavecka en gång per år. Från 2006 är även veterinärer och teknisk personal vid veterinära röntgenavdelningar välkomna att delta i den nationella Röntgenveckan.

Röntgenveckan är ett medicinskt möte i Sverige som växt fram under de senaste tio åren. Målgruppen är röntgenläkare, men även sköterskor, tekniker m fl som arbetar med röntgendiagnostik. Genom att årligen samlas i ett gemensamt möte, som äger rum på olika platser varje gång, är tanken att man ska utbyta erfarenheter och skaffa kontakter som kan få deltagarna att utvecklas i yrket.

En av arrangörerna för årets röntgenvecka är Anders von Heijne, röntgenöverläkare vid Danderyds sjukhus i Stockholm. På hans initiativ är från och med nu även veterinärer och veterinärmedicinsk personal välkomna till den nationella Röntgenveckan. Via kontakter med Kerstin Hansson, veterinär på avdelningen för bilddiagnostik och klinisk kemi vid SLU, anordnas ett veterinärmedicinskt symposium under mötet den 19–22 september. De veterinära delarna är ännu bara knappt en dag långa totalt. Anders von Heijne, som är moderator för veterinärsymposiet, tror dock att de kommer att utvecklas snabbt framåt i tiden. Nästa möte blir i Uppsala, och då finns goda förutsättningar att få ett utökat program jämfört med årets möte i Örebro.

Röntgenöverläkare Anders von Heijne är initiativtagare till att även veterinärer och veterinärmedicinsk personal nu är välkomna till den nationella Röntgenveckan.

JOBB ÖVER DJURSLAGSGRÄNSERNA

Det är viktigt att börja jobba över ”djurslagsgränserna” tycker Anders von Heijne, särskilt som veterinärsidan nu har tillgång till avancerad utrustning som datortomografi och magnetresonansutrustning. Att nukleärmedicin som t ex scintigrafi varit utvecklad inom veterinärmedicinen under många år är

ytterligare en orsak till att söka samverkan, tycker han.

På vissa håll i landet finns redan ett etablerat samarbete mellan veterinär- och humanradiologer, om än i liten skala. Anders nämner djursjukhuset i Skara som exempel, där magnetresonans-(MR)-kameran för hästar ibland används för människor med cellskräck. Eftersom kamerans ”undersökningshål” är anpassat för hästkroppar, upplever inte den undersökta människan utrustningen lika instängande som hos normala MR-kameror.

Åt andra hållet, att djur undersöks med utrustning på humansjukhus, finns det också ett visst samarbete. Här gäller det dock att undersökningar av djur aldrig får konkurrera med de mänskliga patienterna om tider och personal. De djur som magnetresonansundersöks på humansjukhus måste komma utanför ordinarie arbetstid, och noggrann allergisanering utförs på utrustningen efteråt. Ett sådant samarbete bygger alltid på veterinärmedicinskt intresse hos den ansvariga chefen.

PSYKOLOGISKA SPÄRRAR KAN BRYTAS

Anders von Heijne hoppas att fler läkare får detta intresse när veterinärmedicinen gör sitt inträde på Röntgenveckan. Årets symposium är indelat i en hästdel och en allmän veterinärmedicinsk del. Förhoppningen är att även humanradiologer ska besöka dessa föreläsningar, och kontakter knytas över yrkesgränserna. Det finns fortfarande ett prestigetänkande hos vissa läkare, som gör att man drar sig för att remittera patienter till en veterinärmedicinsk inrättning, även om utrustningen skulle vara bättre där. Dessa psykologiska spärrar tror Anders kan brytas om man ser vad kollegan på andra sidan artgränsen har för kunskaper.

Internationellt fungerar samarbetet många gånger bättre mellan läkare och veterinärer än i Sverige. I och med årets gemensamma radiologmöte har vi också tagit ett steg i rätt riktning, tror Anders von Heijne.

Program och information om årets Röntgenvecka finns på hemsidan www.rontgenveckan.se ■

Ännu en produkt i
N-vets generika serie.

Ibland kan det löna sig att tänka om

Idag kan du välja ett NSAID-preparat som är betydligt billigare utan att göra avkall på kvalité, effekt och säkerhet

Sänk kostnaden för dina djurägare

Prisjämförelse (Apotekets prislista mars-06)

Styrka/förp.	Norocarp tabl	Rimadyl® vet tabl
20mg		
10 st	51.00	
20 st	58.00	81.00
100 st	187.00	252.50
50mg		
10 st	71.50	
20 st	89.00	123.50
100 st	317.00	427.50

Norocarp är ett generikum till Rimadyl® vet tabl

30% billigare

Indikation: Antiinflammatorisk och analgetisk behandling av sjukdom i muskulatur, leder och skelett hos hund.

E-post: info@n-vet.se, Hemsida: www.n-vet.se

N-vet
LÄKEMEDEL

A-kassa och försäkringar

Veterinärtidningens serie av läsarfrågor startade i förra numret (SVT 5/06), och fortsätter här med några frågeställningar kring arbetslöshetskassa och försäkringar. Frågorna besvaras denna gång av Per Carlsson, kanslichef och ansvarig för försäkringsfrågor.

Fråga 1
Är jag automatiskt med i a-kassan när jag är med i veterinärförbundet?

Svar 1
Nej det är du inte. Du måste ansöka om medlemskap i a-kassan och sedan läggs den avgiften till på avierna/autogirot från förbundet. För 2006 kostar det 90 kronor per månad att vara med i a-kassan. Ansökan görs på en särskild blankett som finns att ladda ner på förbundets hemsida (www.svf.se) under ”Blanketter”, ”Rörande SVF”.

Fråga 2
Ingår det några försäkringar i medlemsavgiften till Sveriges Veterinärförbund?

Svar 2
Nej det gör det inte. Försäkringar måste du ansöka om. Önskar du teckna gruppliv-, gruppolycksfalls-, sjuk- eller barnförsäkring ska du kontakta Max Matthiessen AB på 08-613 28 55 så hjälper de dig. Glöm inte att uppge medlemskap i SVF, för att få de rabatterade premier som förbundet förhandlat fram. Max Matthiessen AB administrerar sedan årsskiftet förbundets personförsäkringar och de svarar även på frågor om dina befintliga försäkringar.

Vill du teckna ansvars- eller veterinärutrustningsförsäkring, kontakta Per Carlsson på SVF-kansliet. För praktikförsäkring kontakta If Skadeförsäkring på 020-56 56 56 för offert. Även här ska man uppge medlemskap i veterinärförbundet för att få fördelaktigare försäkringsvillkor.

Fråga 3
Varför ingår vare sig a-kassa eller försäkringar i medlemsavgiften?

Svar 3
Vissa medlemmar vill inte vara med i a-kassan eller ha några försäkringar och det är då orimligt att de ska betala för det. Mest rättvist är att de som önskar vara med ansöker och betalar för detta enskilt. Enda undantaget är studerandemedlemmar som avslutat studierna i årskurs 6. De får liv-, olycksfalls- och ansvarsförsäkring gratis i två år från veterinärförbundet.

Per Carlsson

Normer för nedsättning av medlemsavgift

Medlemsavgiften till förbundet kan reduceras vid mycket låg inkomst (i inkomstunderlaget inräknas alla former av lön, ersättning från A-kassa, sjuklön, föräldrapenning o dyl samt jour/beredskap).

Möjligheten att få nedsatt medlemsavgift kräver en skriftlig ansökan från medlemmen. Ansökan ställs till förbundsstyrelsen och skickas till Sveriges Veterinärförbund. Beslut om nedsättning av medlemsavgiften gäller i ett år från det datum då nedsättningen börjat gälla. Därefter krävs förnyad ansökan.

Vid tjänstgöring utomlands beviljas nedsättning av avgiften om utlandsvistelsen avses vara i minst ett år. För medlem som i utlandet ansluter sig till organisation motsvarande veterinärförbundet beviljas ytterligare nedsättning av avgiften i Sverige.

Särskilda avgifter gäller för studeranden, pensionärer och medlemmar som fått varaktig sjukersättning.

Ansvarsärende

Bristande ansvar som karantänsveterinär

Statens jordbruksverk (SJV) anmälde veterinär NN för att han under ca ett halvår åsidosatt sina åligganden som officiell veterinär vid en enskild karantän. Enligt SJV har NN i sin yrkesutövning som officiell veterinär med tillsynsansvar i karantänen åsidosatt sina skyldigheter ur veterinärmedicinsk synvinkel enligt ett antal författningar. Verket anser att NN agerat försumligt genom brister i såväl journalföring som intygsskrivning. Han har vidare släppt ut djur ur karantänen innan föreskriven karantänstid förflutit. NN har också underlåtit att rapportera karantänsinnehavarens agerande som kunde vara brott mot djurskyddslagen. Det finns enligt anmälan flera uppgifter i veterinär NN:s yttrande till Ansvarsnämnden som inte stämmer med de uppgifter som verket tidigare fått.

Veterinär NN bestred anmälan.

ansvarsärende

PARTERNAS YTTRANDEN

I det följande redogörs för Jordbruksverkets och NN:s synpunkter.

Journalföring och rutiner

Jordbruksverket

Under förvaring av katter i karantänen har NN inte sett till att det går att följa varje enskild katt i de journaler som förts. NN har inte heller ID-märkt någon av de sju katter som förvarades tillsammans förrän efter cirka tre månaders karantänisering, och har trots upprepade påminnelser från verket inte redovisat ID-numren för samtliga karantäniserade katter.

NN har inte sett till att djuren har vägts vid inbesiktning såsom följer av gällande föreskrifter om anvisningar för hund- och kattkarantän, då journalen skall innehålla uppgift om vikt vid ankomsten. Detta medför att djurens vikt inte har kunnat följas. Karantänsveterinärens och djurägarnas uppgifter om djurens hull vid ankomst skiljer sig mycket, varför det hade varit nödvändigt att ha en viktuppgift vid ankomsten.

NN har inte sett till att det i något fall noterats vilket vaccin katterna vaccinerats med eller vad de fått för behandling. En noggrann journalföring av alla vidtagna åtgärder är viktig för att bland annat göra det möjligt att följa vad respektive behandling har haft för effekt.

NN har enligt telefonsamtal inte fört någon egen veterinärjournal över sina besök vid karantänen eller använt de intygs- och journalbladsförlagor som föreslås i riktlinjerna. NN har inte heller beaktat vad som sägs i övrigt om karantänsveterinärens skyldighet att kommunicera med länsstyrelsen och verket om skötselrutinerna i karantänen frångås etc. Också detta betraktar Jordbruksverket som allvarligt.

De datajournaler som NN bifogat sitt yttrande till Ansvarsnämnden har verket inte sett tidigare. Vid telefonsamtal innan anmälan uppgav han att han hade fört anteckningar i karantänens journal men inte hade några egna journalanteckningar.

Veterinär NN

NN förstår inte vad verket menar med att han inte skulle ha kommunicerat med länsstyrelsen och Jordbruksverket om skötselrutinerna i karantänen frångås. Samtliga katter som skulle ID-märkas hade ID-märkts med datachip utom tre katter som dog i kattpest. Varför NN dröjde tre månader med att ID-märka övriga fyra katter beror på att han ville ha dem stabila. Han visste inte om dessa fyra katter också skulle insjukna i kattpest eller någon annan sjukdom. Att utsätta katterna för onödig stress hade varit dumt och kunde ha medfört obehagliga konsekvenser.

Efter samråd med kattägaren beslutades att vaccinera och ID-märka katterna i slutet av karantänsperioden när NN ansåg att katterna var stabila. Han grundvaccinerade därför katterna samma dag som ID-märkningen skedde samt cirka en månad senare, vilket framgår av åtgärdskortet och datajournalutdraget. Det anges inte i införseltillståndet när ID-märkning skall utföras, utan bara att detta skall utföras i karantän. Verket har enligt egen utsago vid flera tillfällen efterfrågat ID-numren på samtliga katter, men NN skickade en lista. Jordbruksverket har alltså inte läst sina egna handlingar.

NN hävdar med bestämdhet att status hos varje individ har kunnat följas i karantänen eftersom katterna var skiljda från varandra och hade olika färg och kön. Vikten går att utläsa av åtgärdskortet. NN har vid samtliga avmaskningar använt Droncit injektionslösning. För att ge adekvat dos har han vägt samtliga katter vid besiktningen då han samtidigt avmaskat dem. Detta framgår av åtgärdskort och datajournalutdrag.

NN har tagit del av gällande kungörelse med anvisningar för hund- och kattkarantän. Han har skrivit en egen journal i form av datajournal över varje händelse i karantänen för att på så vis enklare kunna debitera Jordbruksverket för tidsåtgången och karantänsägaren för de ingrepp som är förenade med kostnader för karantänen. NN upprättade åtgärdskort för varje katt, och dessa ➤

➤ kort har suttit i fack på kattburarna. Vidare har NN dagligen upprättat en samlingsjournal över samtliga katter. Åtgärdskorten bestod av styva A5-kort av praktiska skäl. NN:s egna datajournaler bygger till största delen på de åtgärdskort för katterna som förts i karantänen. Vad gäller ID-märkningen ser NN inte att det finns någon diskrepans mellan hans förklaring och Jordbruksverkets krav. Samtliga åtgärder som vidtagits med katterna och deras status finns dokumenterade på åtgärdskorten från inbesiktning till slutbesiktning samt även i vissa fall efter slutbesiktningen.

Jordbruksverket har emellertid inte hållit reda på sina egna handlingar, korrespondens har försvunnit och obduktionsjournaler saknas. Kommunikationen mellan verket och länsveterinären tycks ha varit obefintlig.

Läkemedelshantering

Jordbruksverket

Enligt journalen insjuknade en katt i karantänen den 21 januari, och NN kontaktades per telefon. Under perioden den 16–23 januari 2004 finns inga notiser om att NN besökt karantänen. Enligt karantänsjournalen och remissen till närmaste djursjukhus behandlades katten med antibiotika i injektionsform (Synulox) den 21–23 januari 2004. Detta har alltså skett utan föregående klinisk undersökning, och NN har överlåtit åt karantänsinnehavaren att utföra injektionerna. Det strider mot Jordbruksverkets föreskrifter om veterinärs rätt att förskriva och tillhandahålla läkemedel i anslutning till djursjukvård och djurhälsovård.

NN:s handlande är dessutom anmärkningsvärt med tanke på att syftet med karantänisering av djur är att upptäcka sjukdomssymtom och ställa diagnos, inte minst för att säkerställa att djuren inte har fört med sig någon sjukdom som inte finns i landet. Då NN bestämde behandling av ett karantänsdjur per telefon utan att undersöka det innebar det att han avstod från möjligheten att snarast möjligt få en diagnos och fastställa om sjukdomen krävde ytterligare åtgärder i enlighet med gällande smittskyddsförfattningar. Jordbruksverket ser mycket allvarligt på detta.

Veterinär NN

Angående läkemedelshanteringen blev NN kallad till karantänen sent på kvällen den 21 januari. Efter en lång arbetsdag missade NN att signera. NN vägde även katten för att kunna ge en adekvat dos Synulox injektionslösning. Detta är inte fråga om delegerad behandling utan efterföljande behandling vilket han gör dagligen i sin praktik, framför allt med djurägare med mjölkkor. NN har dessutom lärt karantänsägaren att ge subkutana injektioner.

Smittskydd och djurskydd

Jordbruksverket

NN har inte kontaktat Jordbruksverket eller länsveterinären i samband med de dödsfall som skett i karantänen. Karantänen står under tillsyn av NN. NN ska därför i sin tillsynsfunktion meddela verket om det kommer fram någon omständighet som tyder på att ett djur som hålls i karantän har en smittsam sjukdom, så att verket kan besluta angående övriga djur i karantänen.

NN kontaktade verket den 23 januari 2004 angående en katt som han bedömde var döende. Han nämnde inte något om tidigare behandling eller diskussion med karantänsinnehavaren, men angav att karantänen saknade avtal med djursjukhus för stationär vård av karantäniserade djur. Med stöd av verkets beslut remitterade veterinären katten till närliggande djursjukhus, men den kördes dit av karantänsinnehavaren först den 24 januari. Det är förvånande med tanke på att NN för Jordbruksverket beskrivit katten som döende. NN borde i sin tillsyn ha informerat karantänsinnehavaren om kattens dåliga tillstånd och vikten av omedelbar behandling.

Det framgår inte heller av remissen att katten av NN bedömts haft så dåligt allmäntillstånd, eller att katten delat box med flera katter som dött i kattpest och att andra djur i karantänen dött i FIP. Den döende katten behandlades endast med Ringer-lösning under huden och antibiotikainjektioner dagligen. NN anger inget om auskultation av lungor eller om kattens temperatur, men tror enligt remissen att den har pneumoni. Karantänsinnehavaren angav enligt journalen från djursjukhuset att katten hade matvägrat i fyra dagar och inte rest sig på två dagar.

Enligt djursjukhusjournalen hade katten vid ankomsten kraftigt nedsatt allmäntillstånd, bleka gula slemhinnor och var uttorkad och mager på gränsen till utmärglad. NN hade dock inte utrett varför katten magrat kraftigt under karantänsperioden.

Det torde ha stått klart för NN att denna katt var i behov av stationär vård, men trots detta togs inga initiativ till att remittera katten förrän Jordbruksverket föreslog det. Enligt 2 § djurskyddslagen ska djur skyddas mot onödigt lidande. Enligt 9 § samma lag skall ett sjukt djur snarast ges nödvändig vård om inte sjukdomen är så svår att djuret måste avlivas omedelbart. Således har NN enligt verkets mening i detta avseende åsidosatt sina skyldigheter.

NN var medveten om att karantänsinnehavaren saknade avtal om stationärvård med enskilt djursjukhus. Behovet av stationärvård torde ha varit uppenbart då de första djuren som insjuknade inte gick att klara på plats. Den vård som givits i karantänen är inte likvärdig med den som skulle ha givits på djursjukhus. Karantänsveterinären är ansvarig för att karantänsskötaren har korrekta skötselrutiner enligt Riktlinjer för inrättande och skötsel av karantän i samband med import av levande djur. Bristen på stationärvård vad avser katterna kan inte anses vara i enlighet med 2 och 9 §§ djurskyddslagen.

Karantänsinnehavaren har, bland annat då veterinär inte har kontaktats när djur har varit sjuka, brutit mot djurskyddslagen. NN borde ha uppmärksammat detta.

Veterinär NN

Vad gäller smittskydd och djurskydd har NN meddelat Jordbruksverket per telefon varje gång någon katt har dött i karantän. NN har även meddelat att obduktionsjournal har skickats till verket från SVA. Detta sker rutinmässigt från SVA. Jordbruksverket torde inte ha varit omedvetet om katternas död i karantän.

NN fick order av en tjänsteman på Jordbruksverket att faxa in obduktionsjournalerna till verket. NN önskar att verket redovisar originalen för ansvarsnämnden.

Verket hävdar att karantänsinnehavaren inte kontaktat veterinär när djuren varit sjuka. Som NN förstått det avser detta den katt som dog i aspirationspneumoni den 9 september. NN besiktigade den döda katten den 11 september. Katten var utan anmärkning enligt åtgärdskortet. Karantänsägaren hävdar bestämt att katten uppträtt normalt och inte uppvisat några sjukdomssymtom under tiden innan dödsfallet. Följaktligen hade hon inte meddelat NN att katten var sjuk. Samma sak gäller de två katterna som dog i FIP. Det fanns då ingen anledning för NN att anmäla detta till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Karantänsinnehavaren har alltid meddelat NN när katter enligt hennes bedömning varit sjuka eller visat symtom på sjukdom.

Karantänen har haft ett muntligt avtal med ett annat djursjukhus sedan flera år tillbaka, då en katt remitterades dit. Tyvärr hade NN vid telefonsamtal med verket glömt bort detta avtal eftersom det inte hade nyttjats sedan 1998. Vid förfrågan till karantänsinnehavaren efter samtalet blev NN upplyst om detta.

NN delar inte verkets bedömning att behandling i karantän inte är likvärdig med djursjukhusvård sedan han remitterade en katt till det andra djursjukhuset. Djursjukhuset hade dock inte resurser att ta emot katten förrän på eftermiddagen dagen därpå, alltså den 24 januari. Både NN och karantänsinnehavaren var medvetna om att katten behövde vård, och katten fick den vård som kunde ges i karantänen. Eftersom NN ställde diagnosen lunginflammation på katten och vikten var densamma som vid besiktningen, fanns ingen anledning att i remissen ta upp att tre katter 3,5 månader tidigare hade dött i kattpest och att två katter dött i FIP. Katten visade inga symtom på varken kattpest eller FIP. När NN skriver en remiss har han alltid en frågeställning som han vill ha bekräftad eller avfärdad. I detta fall var det lunginflammation. NN har alltså inte trott att, som verket påstår, katten hade pneumoni. Han tar för givet att djursjukhuset använder sina resurser för att ställa diagnos.

Djursjukhuset gjorde enligt journalutskrift vid ankomsten endast en enkel klinisk undersökning. Katten vägdes inte och temperaturen togs inte. Det gjordes ingen lungauskultation eller röntgen eller blodprov. Klockan 17.45 gjorde man ånyo en enkel klinisk undersökning och därefter ville man avliva katten. Man har enligt journalen inte behandlat katten med någonting. Status ➤

Avmaskningsmedel för häst

Cydectin® vet. oral gel - moxidektin, 18,9 mg/g
- Rek. avmaskningsintervall - 12 veckor**
- Effekt mot hästens rundmask* och styngflugans larver.
- Ny förbättrad spruta.

Bimectin® vet. oral pasta - ivermektin, 18,7 mg/g
- Rek. avmaskningsintervall - 8 veckor**
- Avmaskning med äpplesmak.
- Effekt mot hästens rundmask och styngflugans larver.

Fyrantel® vet. oral pasta - pyrantel pamoat, 400 mg/g
- Rek. avmaskningsintervall - 5 veckor**
- Effekt mot rundmask samt bandmask i dubbel dos.

* Effekt mot såväl luminala larvstadier som tidiga inkapslade L3 larvstadier av små strongylider.
** Personligt meddelande Eva Osterman Lind SVA, avdelningen för parasitologi 2005.

CEVA SANTE ANIMALE

CEVA Vetpharma AB
Tel: 046 - 12 81 00
www.cevavetpharma.se

För info kontakta CEVA eller besök www.fass.se

AVMASKNING

➤ vid ankomsten och klockan 17.45 skilde sig enligt NN avsevärt i fråga om AT. I och med att inget gjordes med katten under hela dagen borde AT klockan 17.45 har varit kraftigt försämrat jämfört med AT vid ankomsten. NN anser att djursjukhuset brustit i noggrannhet vid omhändertagandet av katten, samt fullständigt ignorerat hans remiss.

Slutbesiktning m m

Jordbruksverket

I slutbesiktningsintyg daterat den 16 januari är två katter felaktigt angivna enligt NN:s yttrande. I slutbesiktningsintyget daterat den 23 januari har samtliga katter angivits vara ”magra men friska”, när NN enligt sitt yttrande egentligen menade att de var fria från de sjukdomar som karantänsvistelsen är till för att påvisa. En av de katter som bedömdes som frisk fördes till klinik den 25 januari och avlivades där den 28 januari på grund av FIP-liknande symtom. Ytterligare en av de aktuella katterna avlivades på klinik den 10 februari på grund av höga titrar mot FIP. I besiktningsintyget från kliniken den 27 januari anger veterinären att denna katt har inflammation i ögon och ögonslemhinnor, öron och benhinnor, samt att den har förstärkta andningsljud, rörelsestörning och muskelatrofi. Det är högst osannolikt att alla dessa symtom skulle ha uppstått efter den 23 januari.

Mot bakgrund av dessa fakta menar Jordbruksverket att NN inte utfört den noggranna undersökning av djuren som får ligga i begreppet slutbesiktning i gällande föreskrifter. Detta är allvarligt då det medför en uppenbar risk att djur med smittsam sjukdom kan föras ut ur karantänen utan att sjukdomssymtomen upptäcks.

Vid slutbesiktningen rekommenderade NN att karantänen skulle hävas för samtliga katter. Verket ringde karantänsinnehavaren och påpekade att 120 dagar hade passerat först den 23 januari, varför slutbesiktning inte skulle göras förrän då.

När Jordbruksverket kontaktade djurägarna för att kontrollera datum för hemgång framkom det att en djurägare tilläts hämta sin katt den 16 januari, en vecka innan samtliga djur suttit minst 120 dagar. Detta trots att Jordbruksverket inte hävt karantänen. En annan djurägare tilläts hämta sina två katter redan den 6 december, drygt en månad innan samtliga katter hade suttit minst 120 dagar. Verket har inte givit NN tillstånd att släppa ut katter i strid med all-in-all-out-principen. Inte heller har djurägaren fått verkets tillstånd att ta hem sin katt i förtid. NN har heller inte sänt någon begäran till Jordbruksverket att verket skulle fatta beslut om hävande av karantän i förtid för djurägarens djur.

NN har inte noterat hemgången för de för tidigt släppta katterna i journalen, eller meddelat verket. Han har genom att i slutbesiktningsintygen omnämna

Noromectin

Effektiva och säkra avmaskningsmedel innehållande ivermectin till låga priser!

Priser och förpackningar:

Apotekets prislista maj 2006 (kr).

Pasta oral,
18,7 mg/g till häst

Förpackning	Pris
1 x 6,42 Receptfri	98,50
2 x 6,42 Receptfri	168,50 (84,25/st)
10 x	609 (60,90/st)
5 x 10 x	2714,50 (54,29/st)

Injektionslösning,
10 mg/ml till nöt, svin och ren

Förpackning	Pris
50 ml	188 (3,76/ml)
250 ml	557 (2,22/ml)
500 ml	1016 (2,03/ml)
6 x 250 ml	2954 (1,97/ml)

Pour-On lösning,
5 mg/ml till nötkreatur

Förpackning	Pris
250 ml	183
1L	583
2,5L	1197

Jämför gärna priset innan Du skriver ut avmaskningsmedel. Det lönar sig!
Apoteket har alltid aktuella priser.

N-vet
LÄKEMEDEL

Telefon: 018 - 57 24 30 / 31, Fax: 018 - 57 24 32
E-post: info@n-vet.se, Hemsida: www.n-vet.se

maj 2006

också de ägare vars katter redan hade lämnat karantänen låtit påskina att dessa katter var kvar och hade besiktigats samma dag. Detta strider mot den skyldighet som en intygsgivare har enligt Jordbruksverkets föreskrifter om upprättande och utfärdande av intyg. Vidare tyder detta på att NN varit väl medveten om att han medverkat till att bryta principen all-in–all-out. I Riktlinjer för inrättande och skötsel av karantän… (ASK 7/99) anges följande om enskild karantän med all-in–all-out under punkten F: "...inget djur släpps ut ur karantänen förrän samtliga djur genomgått aktuella undersökningar och fullständig karantänsperiod. Karantänsperioden räknas som påbörjad först då det sista djuret anlänt."

Katter och hundar skall karantäniseras minst 120 dagar och isoleras i hemmet i 60 dagar för att fastställa att de sannolikt inte har rabies. Om nya djur sätts in i gruppen i enskild karantän kan det inte uteslutas att dessa för med sig smitta till den befintliga gruppen. Därför måste karantänsperioden förlängas så att de senast insläppta djuren och alla som de varit i kontakt med, dvs alla djuren i en enskild karantän hålls karantäniserade i minst 120 dagar, följt av 60 dagars hemisolering. Veterinärens åsidosättande av grundprincipen för en omgångskarantän betraktar Jordbruksverket som mycket allvarligt, då handlandet inneburit en smittrisk för landet.

De uppgifter NN lämnar om när tre av katterna hade lämnats ut är motstridiga de uppgifter som verket har fått från djurägarna.

Veterinär NN

Vid slutbesiktningen har katterna betecknats som friska om inga symtom på smittsamma sjukdomar enligt epizootilagen visats, framför allt rabies. Vid besiktning under karantänstiden har avvikelser från det normala noterats. Har en katt varit mager från början har detta inte betecknats som en avvikelse vid besiktningar under karantänstiden. Vad gäller FIP går denna diagnos inte att ställa kliniskt och inte heller via antikroppsbestämning av coronavirus. Stress som till exempel transport, miljöombyte eller foderbyte kan dock utlösa FIP. En katt hade enligt NN:s uppfattning efter lång transport och miljöombyte utsatts för stress som utlöste FIP. Jordbruksverket har inte redovisat obduktionsjournalen för den katten.

NN anser att han noggrant slutbesiktigat samtliga katter och i åtgärdskortet angett avvikelser från det normala. NN har därvid bedömt att katterna kunde gå hem från smittskyddssynpunkt och inte har behövt stationärvård på sjukhus. NN kan inte ha kvar dem i karantän i mer än de stipulerade 120 dagarna. Vad gäller slutbesiktningen fanns det ingen anledning att i slutbesiktningsprotokollet ange att katter dött i karantän, då verket visste om detta genom obduktionsprotokollet från SVA.

Cirka tre år tidigare kom en insmugglad katt från Italien. Den satt på SVA i tio dagar och kom därefter till den aktuella karantänen. Där satt den i karantän i 60 dagar och gick ut innan karantänstiden för övriga katter var slut (all-in-all-out). NN talade med Jordbruksverket om detta men fick till svar att det är verket som bestämmer. Han har därefter inte ifrågasatt verket. NN hävdar att han själv släppt ut två katter ur karantän i god tro.

En av kattägarna var påstridig mot karantänsägaren för att få ut katterna. Karantänsägaren förklarade all-in-all-out-principen för djurägaren men hon sade att hon hade verkets muntliga tillstånd. NN ansåg det inte osannolikt att detta kunde stämma eftersom Jordbruksverket tidigare hade släppt ut en katt för tidigt ur karantänen.

Den andra djurägarens katt slutbesiktigades den 23 januari 2004 vilket betyder att hon måste ha tagit fel på datum som hon uppgav till Jordbruksverket.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Jordbruksverket godkänner karantänsanstalter efter yttrande av berörd länsstyrelse. Karantänsanstalt står under tillsyn av en av verket för detta förordnad veterinär. Föreskrifter om verkställigheten av detta får beslutas av Jordbruksverket (Förordning 1994:1830 om införsel av levande djur m m).

Av Lantbruksstyrelsen (Jordbruksverket) utfärdade föreskrifter framgår att det bland annat åligger karantänsveterinär att vid ankomsten besiktiga djuren. Besiktningen skall omfatta identitetskontroll och allmän hälsokontroll. Särskilt skall uppmärksammas eventuell förekomst av ektoparasiter (LBS 1976:7).

Syftet bakom dessa och andra bestämmelser rörande import av djur är att säkerställa en säker import, dvs att smittsamma sjukdomar inte sprids vidare till andra djur eller till människor. Jordbruksverket och länsstyrelserna genom länsveterinärerna har ett särskilt ansvar på området. Jordbruksverket har föreskriftsrätt, men också en tillsyn genom förordnande av karantänsveterinärer. Jordbruksverket utfärdar också införselstillstånd och, där karantänisering krävs, kräver verket att en karantänsplats är bokad. Av ansvaret som uppdragsgivare åt karantänsveterinären följer emellertid ett visst tillsynsansvar att verksamheten bedrivs i enlighet med de riktlinjer som finns.

Jordbruksverkets föreskrifter är till många delar av administrativ natur. Att dessa föreskrifter följs är i sig inte något som faller under Veterinära Ansvarsnämndens prövning. Det bakomliggande syftet med bestämmelserna är dock ytterst att förhindra lidande för bland annat djur och att säkerställa smittskyddet. Ett exempel är kraven på journalföring i detta fall och besiktningar för att säkerställa att sjukdomar inte utvecklas på införda djur. Bestämmelserna om karantänstid är andra sådana bestämmelser. Även om Jordbruksverkets ➤

SLIPNING

Skär 70:–, Saxar 65:–
Garanti, snabb leverans

Marknadens lägsta priser
på klippmaskiner
Oster A5 inkl skär 1.430:–

Priser exkl moms

Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254
263 91 Höganäs
042-722 83, www.lyckliga.nu

➤ anmälan således i stora delar handlar om påstådda brott mot administrativa föreskrifter gör syftet med dessa och det förhållandet att karantänsveterinären naturligtvis fullgör detta uppdrag i sin veterinära yrkesutövning, att Ansvarsnämnden anser sig behörig att pröva anmälan i dess helhet.

Vad därefter gäller de enskilda punkterna som Jordbruksverket anmält följer Ansvarsnämndens bedömning i stort den uppdelning som gjorts i anmälan.

Vi saknar några foton?

Några dagar har förflutit sedan den 1 maj som var inlämningsdag för foto samt personuppgifter till porträttgalleriet...

Sveriges Veterinärer 2006

Du som ännu inte skickat in dina uppgifter – gör det nu innan det är alldeles för sent. Vi jobbar just nu med inkomna foton och uppgifter så skynda dig så hinner du också vara med!

Vi vill naturligtvis ha ett så komplett porträttgalleri som möjligt.

Om du redan skickat in uppgifter, men fått en ny tjänst sedan dess, kan du också komplettera uppgifterna genom att kontakta förbundskansliet via e-post office@svf.se

Så vänta inte

– det dröjer ca tio år tills nästa porträttgalleri kommer ut!

Har du glömt att skicka med foto? Skynda dig då att komplettera Dina uppgifter med ett fotografi, annars kommer det att se ut så här bredvid ditt namn i porträttgalleriet.

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

Journalföring och rutiner

Jordbruksverket har gjort gällande att både journalföringen och rutinerna på karantänen har brustit. NN har häremot anfört att han fört både åtgärdskort och datajournaler. Vad gäller ID-märkning har NN utfört sådan, dock inte vid ankomsten. NN har även beskrivit hur han har besiktigat djuren vid ankomsten.

Journalföringen och rutinerna vid ankomsten till karantänen är avgörande för att kunna följa varje djur, något som är nödvändigt för att kunna avgöra om de under karantänstiden utvecklar sjukdom. Det är den förordnade karantänsveterinärens ansvar att se till att detta är möjligt. Av de åtgärdskort som lämnats in kan man i och för sig utläsa vilka åtgärder som vidtagits. Där framgår också vilka prov som har tagits och vilken behandling av djuren som har genomförts. Åtgärdskorten motsvaras av datajournalerna. Det faktum att rekommenderade intygs- och journalbladsförlagor inte har använts är i sig inte något som kan medföra en disciplinpåföljd. Att använda förlagorna underlättar däremot att de rutiner som är nödvändiga för att uppnå syftet med karantänsvistelsen följs.

Av åtgärdskorten och datajournalerna framgår – såvida utgångspunkten att de är riktigt förda stämmer – att nödvändiga rutiner inte har följts under karantänstiden. Således har t ex inte någon ankomstvikt kontrollerats, utan endast en mindre precis angivelse om hull hos djuret. ID-märkning, som är ett säkert sätt att följa varje djurs utveckling, har inte heller skett vid ankomsten. Av bland annat detta framgår att allvarliga brister har funnits när det gäller rutinerna.

Läkemedelshantering

Av åtgärdskort och datajournal framgår att NN besökt karantänen den 21 januari. Vid sådant förhållande finner Ansvarsnämnden inte anledning kritisera den delegering som skett.

Smittskydd och djurskydd

Av utredningen framgår att obduktionsprotokoll har sänts till Jordbruksverket. Verket kan således inte ha varit ovetande om att dödsfall inträffat. Mot den bakgrunden är det förvånande att verket och länsveterinären inte har agerat mer kraftfullt. Oavsett detta framgår av åtgärdskort och datajournaler att varken nödvändiga prov har tagits eller nödvändig behandling genomförts. NN kan inte undgå kritik för detta.

När det gäller frågan om avtal om stationär vård har NN framfört att det funnits ett muntligt avtal härom. Vid sådant förhållande anser Ansvarsnämnden inte att det i detta avseende finns anledning att framföra kritik.

Slutbesiktning

Jordbruksverket har framhållit att slutbesiktningen inte genomförts på ett sätt som kan krävas och att vissa katter har lämnat karantänen innan föreskriven tid för vistelsen gått till ända.

NN har vidgått att vissa djur har släppts innan karantänsvistelsen var helt genomförd. Han har hävdat att han har gjort detta i god tro och med vetskap att även Jordbruksverket har gjort undantag från en fullständig vistelse.

Ansvarsnämnden anser det olyckligt om Jordbruksverket inte håller fast vid föreskriven tid för karantänsvistelse. Det fritar dock inte karantänsveterinären från ansvar för att i förtid och utan Jordbruksverkets godkännande häva en karantän. NN kan inte undgå kritik för detta.

Vad därefter gäller slutbesiktningsintyget framgår av utredningen att förhållandena i detta inte stämmer med dem som rådde vid tiden för intyget. NN:s uppgift att han endast intygat att katterna inte lidit av någon sjukdom som karantänsvistelsen syftade till att förhindra spridning av, fritar honom inte från ansvar.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser Ansvarsnämnden att veterinär NN på ett mycket allvarligt sätt har brustit i det ansvar som vilar på en karantänsveterinär. Bristen har allvarligt riskerat att syftet med karantänsvistelsen inte uppnåtts. Mot bakgrund av den vikt man måste lägga vid att syftet med en karantänsvistelse uppnås kan han inte undgå en varning, vilket också tilldelades NN av ansvarsnämnden.

JOHAN BECK-FRIIS

Preliminär

Föredragningslista

Ordinarie fullmäktigemöte Sveriges Veterinärförbund

Torsdagen den 1 juni 2006, kl 10.00–17.00

Piperska Muren, Scheelegatan 14, Stockholm, Lokal: Oscarssalen

1. Mötets öppnande.
   Upprop och justering av röstlängd.
2. Val av mötesordförande och sekreterare.
3. Mötets stadgeenliga utlysande.
4. Ev. övriga ärenden.
   Fastställelse av föredragningslistan.
5. Fastställande av sista tidpunkt för nominering till personval till kl 13.00 den 1 juni 2006.
6. Val av justeringsmän, tillika rösträknare.
7. Styrelsens förvaltningsberättelse 2005 (årsredovisning).
8. Revisorernas berättelse 2005.
9. Fastställande av resultat- och balansräkning 2005.
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen 2005.
11. Den aktuella verksamheten.
12. Förslag till ändring av SVFs stadgar.
13. Förslag till ändring av SVS stadgar.
14. Förslag till verksamhetsplan för 2007.
15. Förslag till ev. utmärkelser.
16. Budget för Sveriges Veterinärförbund inkl SVS, allmänna kassan 2007 m.m. Medlemsavgift 2007.
17. Behandling av inkomna motioner.
18. Val av *ordförande* och *en ledamot* samt *två ersättare* i Sveriges Veterinärförbunds och försäkringsgivarens gemensamma skadeprövningsnämnd enligt vad som föreskrives i instruktionen för nämnden. Mandatperioden är tre år (2007–2009). Nuvarande ledamöter (valda tom 2006): Staffan Rudberg (ordf), Inger Linderoth; suppleanter Gunnar Nilsson, Ilmars Dreimanis.
19. Val av *tre ledamöter* och *en ersättare* i Pensionsnämnden enligt vad som föreskrives i instruktionen för nämnden. Mandatperioden är fyra år (2007–2010). Nuvarande ledamöter (valda tom 2006): Bengt Hurvell (ordf), Agneta Alderin, Claes Rülcker; suppleant Lena Englund.
20. Val av *fem ledamöter* och *en suppleant* i Förtroenderådet. Mandatperioden är fyra år (2007–2010)*. Nuvarande ledamöter (valda tom 2006): Christina Greko, Maria Jackert-Jernberger, Peter Jacobsson, Harald Jutterström, en vakans; suppleant Lars Gustafson.

    * För att inte samtliga ledamöter ska bytas ut samtidigt bör mandatperioderna vid 2006 års val vara två år (tre personer) och fyra år (tre personer). Dessa mandatperioder måste fullmäktige besluta om.
21. Val av *två revisorer* och *två revisorssuppleanter* för dem, varav en jämte suppleant skall vara förbundsmedlem och den andra jämte suppleant auktoriserad revisor, för två år (f.n. Lars Bauman och Sven-Ove Olsson: suppleanter Björn Waldhagen och Dag Hultefors).
22. Val av *två ledamöter* och *en ersättare* i valnämnden. Mandatperioden är två år (från ordinarie fullmäktige 2006 tom 2007). Nuvarande (valda till ordinarie fullmäktige 2006): Lars Garmer, Margareta Widell; ersättare Lars Lannek.
23. Val av *två fullmäktigeledamöter* och *en ersättare* att ingå i beredningsutskottet. Mandatperioden är två år (från ordinarie fullmäktige 2006 t.o.m. 2007). Nuvarande (valda till ordinarie fullmäktige 2006): Lars-Erik Staberg, Susanna Hultberg; ersättare Susanna Sternberg Lewerin.
24. Ev. kompletteringsval.
25. Riksföreningars kvarstående.
26. Ändring av SVFs understödsfonds reglemente.
27. Översyn av SVFs råd och nämnder.
28. Ändring av tidpunkt och omfattning för SVFs fullmäktigemöte.
29. SVFs strategi.
30. Övriga ärenden.
31. Mötets avslutande.

Viktigt att stå upp för djurskyddet

Med anledning av den omfattande kritik som riktats mot Djurskyddsmyndigheten från media och politiker under april, ger här myndighetens generaldirektör Matz Hammarström sina kommentarer till kritiken.

I ett politiskt utspel under påskhelgen gick ledande kristdemokrater och folkpartister till angrepp mot Djurskyddsmyndigheten. Myndigheten beskylls för att vara ”en lekstuga för djurrättsaktivister” som hyser ”extrema uppfattningar”. Som ”exempel” nämner man förbudet mot hästar i spilta, förbudet mot att låta boskap gå ute året om och förbudet mot användandet av levande fisk som agn.

Men allt detta är fantasifoster. Det finns inte något förbud mot att hålla hästar i spilta, inte heller finns det något förbud mot att hålla boskap ute året om, så länge de har tillgång till skydd mot väder och vind och en torr och ren liggplats. Djurskyddsmyndigheten har heller inte fattat något beslut om att förbjuda levande fisk som agn, vi har bara svarat på en fråga från en privatperson vad som gäller enligt gällande lagstiftning. Den fråga vi besvarade handlade om vilka regler som gäller vid hållande och försäljning av betesfisk. Djurskyddslagen omfattar bara fiskar och andra djur som hålls av människan. Vilda djur omfattas inte av djurskyddslagen, varför vild fisk som fiskas upp för att avlivas omedelbart faller utanför djurskyddslagens tillämpningsområde. Däremot omfattas betesfisk som fångats in och där syftet är att hålla fisken vid liv, för förvaring och/eller försäljning och senare användning av djurskyddslagen.

BRIST PÅ VERKLIGA ARGUMENT

Djurskyddslagen stadgar att ”djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande”. Kan man verkligen anse att man behandlar en fisk väl om man kör en krok genom kroppen på den och använder den som levande bete? Med den kunskap som idag finns om fiskens förmåga att känna smärta är det uppenbart att en sådan behandling är oförenlig med djurskyddslagen. Herrarna Hägglund, Leijonborg och Odell kallar dock ett sådant ställningstagande ”extremt”. Det vore intressant att höra hur de motiverar sin ståndpunkt.

I brist på verkliga argument insinuerar Göran Hägglund i ett TV-inslag att man inte kommer att få slå ihjäl myggor, använda metmask och jaga älg i ”Djurskyddsmyndighetens Sverige” – ett verkligt lågvattenmärke där Hägglund inte klarar av att hålla isär djur som hålls av människan (och omfattas av djurskyddslagen) och vilda djur (som faller utanför djurskyddslagens och därmed också Djurskyddsmyndighetens område).

Vi har den kunskap vi har och vi har den djurskyddslagstiftning vi har. Tycker man den är för radikal är det ärligare att jobba för att försvaga den, i stället för att lägga ner den myndighet som har ansvaret att se till att lagen också efterlevs i praktiken. Min förhoppning är naturligtvis att parlamentariker som Leijonborg, Hägglund och Odell ska ta ansvar för och stå upp för den djurskyddslag de själva varit med om att stifta och inte hemfalla åt populism så snart det börjar blåsa lite i media.

Påståendet att djurskyddsmyndigheten skulle vara en ”lekstuga för djurrättsaktivister” saknar helt och hållet förankring i verkligheten, och är en direkt förolämpning mot myndighetens kompetenta veterinärer, biologer, etologer och jurister, som jobbar seriöst i enlighet med myndighetens uppdrag att säkerställa ett gott djurskydd.

Påståendet att myndigheten kom till som en gåva från Göran Persson till miljöpartiet är rent trams. Så kommer inga myndigheter till i Sverige. Djurskyddsmyndighetens tillblivelse var en lång process och beslutet om att inrätta den fattades i ett riksdagsbeslut i bred politisk majoritet, som också Göran Hägglunds kristdemokrater och Lars Leijonborgs folkpartister stod bakom. Beslutet föregicks av en regeringsproposition, som i sin tur föregicks av en utredning av tidigare generaldirektören för Jordbruksverket, Svante Englund.

ETT GOTT DJURLIV

De senaste decennierna har vi fått ökad kunskap om djuren som kännande varelser och om vad de behöver för att leva ett gott djurliv. Enligt djurskyddslagens portalparagraf ska djur hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Etologisk forskning har visat att värphöns är beredda att anstränga sig ordentligt för att få tillgång till sittpinne och sandbad, och ett rede där de kan lägga sina ägg. Efter en lång och segdragen kamp och ett flertal rättsliga processer är det nu glädjande nog bara några enstaka producenter som trots gällande lagstiftning håller värphöns i oinredda burar, och innan detta år nått sitt slut ska det inte finnas någon.

Frågan om värphönsen och de oinredda burarna visar att det inte alltid är

så att alla producenter med självklarhet ser till djurens bästa. Ibland krävs det ett tydligt och kraftfullt agerande från såväl centrala som lokala myndigheter för att säkerställa ett gott djurskydd och se till att den djurskyddslag vi har också efterlevs i praktiken. Det ska inte gå att skaffa sig konkurrensfördelar genom att i strid med gällande lagstiftning försumma djurskyddet.

Överlag är dock efterlevnaden av gällande regelverk hög inom livsmedelsproduktionen, och det är viktigt att komma ihåg att den som köper svenskt inte bara stöder ett gott djurskydd, utan också får en produkt som är fri från antibiotika och salmonella.

LIKVÄRDIG DJURSKYDDSTILLSYN

Månaderna innan Djurskyddsmyndigheten startade sin verksamhet kom en rapport från Riksrevisionen som visade på tydliga brister i djurskyddstillsynen. En viktig målsättning för oss är därför att få till stånd en likvärdig och rättssäker djurskyddstillsyn av god kvalitet i hela landet. Detta krävs för att bevara samhällets förtroende för att djurskyddet i Sverige verkligen håller måttet.

MATZ HAMMARSTRÖM
Generaldirektör för Djurskyddsmyndigheten

Avdelningen för kirurgi och medicin stordjur, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU

Inbjuder till delkurs 1 och 2 av 3 i

Hästtandvård

Kurserna vänder sig till veterinärer med hästpraktik.

Delkurs 1: Fredag/lördag 2–3 juni 2006.
Delkurs 2: Hålls vid två tillfällen, lördag/söndag 9–10 september eller lördag/söndag 9–10 december 2006.

Plats: Hästkliniken Klinikcentrum, SLU, Uppsala.

Delkurs 1

Teori:	Tuggsystemets anatomi och fysiologi, metodik för registrering av förändringar i munhålan, vanliga normalvariationer och sjukliga förändringar, diagnos och behandling.
Praktiska övningar:	Munhåleundersökning inklusive bedömning av olika fynd, vanliga åtgärder som korrigering av orsaker som bidrar till förekomst av sår, inflammationer/infektioner i munhålan och onormal tuggrörelse.
Lärare/instruktörer:	Leg. tandläkare Torbjörn Lundström Leg. veterinärerna Sofia Tensélius, Anna Tell, Ove Wattle m.fl.

Delkurs 2
För tillträde till denna kurs krävs genomgången delkurs 1.

Teori och praktik:	Tumörer, missbildningar, stomatiter, gingiviter, parodontiter, medicinska behandlingar, provtagning, tuggmekanik, grundprinciper tandreglering, intra- och extraoral röntgen, scintigrafi och ultraljud av mandibula-/maxillaområdet.
Lärare/instruktörer:	Professor em. Harry Pettersson Leg. veterinärerna Margareta Uhlhorn, Sofia Tensélius, Ove Wattle m.fl. Leg. tandl. Torbjörn Lundström

Då halva kurserna består av praktiska övningar under handledning är antalet deltagare begränsat till 20 st. Kurskostnad 4 200:– + moms/kurs. Lunch och kaffe ingår. Skriftligt material kommer att skickas ut en vecka innan kursstart under förutsättning att avgiften är betald. Deltagarna får själva ordna logi samt ta med sig oömma kläder för de praktiska övningarna.

Bindande anmälan skickas helst via e-mail till: Ove Wattle, tel 018–67 13 86, ove.wattle@kv.slu.se alternativt till Cecilia Eriksson, tel 018–67 29 50. Kursansvarig, VMD Ove Wattle.

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Förmaksflimmer, 200 slag/minut, relativt låga R-toppar (Figur 2).

DISKUSSION

Förmaksflimmer kännetecknas av en totalt oregelbunden kammarrytm och avsaknad av P-våg. Vid förmaksflimmer bombarderas AV-knutan med ofta flera hundra förmaksimpulser per minut. Eftersom AV-knutans refraktärsperiod är relativt lång, överleds endast en del av förmaksimpulserna till kammaren och detta sker synbarligen slumpvis, vilket medför att kammarrytmen blir mycket oregelbunden.

Vid magomvridning och dess efterförlopp är det inte ovanligt att arytmier utvecklas. Fokus för den oregelbundna rytmen kan utgå från både förmak och kammare, även om kammarextraslag och kammartakykardi är vanligast. Dock är det mindre vanligt att förmaksflimmer utvecklas till följd av magomvridning. Vad gäller denna patient, kan det naturligtvis inte fastställas att förmaksflimret orsakas av magomvridningen. Det finns åtminstone två minst lika sannolika förklaringar till det föreliggande förmaksflimret. Dels kan flimret ha förorsakats av narkosen vid lägerättningen av magsäcken, eftersom narkos är en känd utlösare av förmaksflimmer utan bakomliggande hjärtsjukdom. Dels kan förmaksflimret ha förelegat innan magen roterade runt sin axel, och det kan i så fall tänkas vara ett tecken på tidig dilaterad kardiomyopati (vilket inte är ovanligt hos denna ras). Både ekokardiografi och thoraxröntgen är indicerade för att utesluta dilaterad kardiomyopati och eventuell samtidig hjärtsvikt, för att behandlingen ska bli optimal.

Oavsett orsak till förmaksflimret, bör denna patient behandlas med rytmsänkande farmaka eftersom hjärtfrekvensen är alldeles för hög, i synnerhet för rasen. Det är ett välkänt faktum att en typ av kardiomyopati utvecklas när hjärtfrekvensen överstiger ca 200 slag/minut under några veckor. Tänkbara antiarytmika är kombinationer av digoxin och en β-blockare (t ex propranolol (Inderal) eller atenolol (Tenormin) eller digoxin och en kalciumkanalsblockare (t ex diltiazem (Cardizem)). Kombinationen av β-blockare och kalciumkanalsblockare anses vara för riskabel av de flesta kardiologer. Tidigare förespråkades en kombination av digoxin och kinidin vid förmaksflimmer. Målet är att få ner hjärtfrekvensen under ca 140 slag/minut. Det är osannolikt att den medicinska behandlingen leder till att förmaksflimret konverterar till sinusrytm. Hos människa med förmaksflimmer används ofta elektrisk konvertering, och i resistenta fall ibland en kirurgisk intervention så kallad ”maze”-operation där man skapar en ”labyrint” (engelska: maze) i förmaken för att förhindra att det höga antalet impulser sprids till hela förmaket.

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

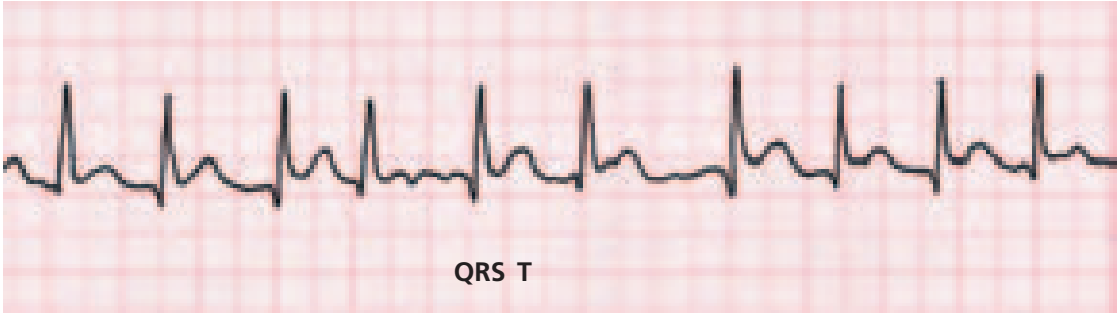

FIGUR 2. *Förmaksflimmer, 200 slag/minut, relativt låga R-toppar. Observera den oregelbundna frekvensen hos QRS-komplexen.*

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Livsmedelsverket har som mål att vara en av Sveriges bästa arbetsplatser som utmärks av strävan att vara fri från diskriminering och ge lika möjligheter för alla. Se även www.slv.se.

Livsmedelsverket söker

Veterinärinspektör 50 %

till gränskontrollstationen i Göteborg

för tidsbegränsad anställning under ett år. Tillträde i augusti 2006. Gränskontrollen tillhör enheten för internationell handel vid Tillsynsavdelningen.

Arbetsuppgifter
För att skydda djurs och människors hälsa finns gemensamma regler inom EU att animaliska livsmedel från tredje land ska kontrolleras innan de får tillträde till den inre marknaden. Dina uppgifter består av kontroll av animaliska livsmedel och vissa vegetabilier som importeras från tredje land samt tillhörande administrativa uppgifter. Du arbetar tillsammans med tre kollegor. Arbetet är förlagt till Skandiahamnen. En viss del av kontrollen sker också på Landvetters flygplats.

Kvalifikationer
Du ska ha svensk veterinärlegitimation och gärna erfarenhet av livsmedelstillsyn. Administrationen sker med stöd av IT-system. Det är därför en merit att du förutom god administrativ förmåga också har datavana. Då verksamheten till stor del sker i dialog med andra är det viktigt att du har god förmåga att kommunicera och samarbeta. Du måste ha körkort (B). Tillgång till tjänstebil finns.

Upplysningar
Vill du veta mer är du välkommen att ringa tf enhetschef Helena Storbjörk, 018-17 55 43. Fackliga företrädare är Gunilla Gålne, SACO, 018-17 55 34 samt Maria Romberg, ST-Livs, 018-17 14 91.

Ansökan
Välkommen med Din ansökan märkt dnr 1211/06 senast 2006-05-29 till adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: Livsmedelsverket@slv.se.

LIVSMEDELS VERKET

Enheten för internationell handel består av 14 medarbetare, varav hälften arbetar vid centrala verket i Uppsala och de övriga vid gränskontrollstationerna i Stockholm/Arlanda, Göteborg/Landvetter, Helsingborg och Norrköping.

kongresser & kurser

Svenska

Nya

2–3/6 -06. Hästtandvård, delkurs 1 arrangeras vid Hästkliniken, Klinikcentrum, SLU i Uppsala av avd f kirurgi och medicin stordjur, inst f kliniska vetenskaper, SLU. Info: Ove Wattle, tel 018-67 13 86, ove.wattle@kv.slu.se eller Cecilia Eriksson, tel 018-67 29 50 (se annons i denna tidning)

9–10/9 -06. Hästtandvård, delkurs 2 (första tillfället) arrangeras vid Hästkliniken, Klinikcentrum, SLU i Uppsala av avd f kirurgi och medicin stordjur, inst f kliniska vetenskaper, SLU. Info: Ove Wattle, tel 018-67 13 86, ove.wattle@kv.slu.se eller Cecilia Eriksson, tel 018-67 29 50 (se annons i denna tidning)

18–22/9 -06. Röntgenveckan 2006 Örebro. Info: www.rontgenveckan.se

9–10/12 -06. Hästtandvård, delkurs 2 (andra tillfället) arrangeras vid Hästkliniken, Klinikcentrum, SLU i Uppsala av avd f kirurgi och medicin stordjur, inst f kliniska vetenskaper, SLU. Info: Ove Wattle, tel 018-67 13 86, ove.wattle@kv.slu.se eller Cecilia Eriksson, tel 018-67 29 50 (se annons i denna tidning)

Tidigare publicerade

11/5 -06. Inspirationsdag för kunskapsföretagare i Luleå. Arr: SACO i samarbete med medlemsförbunden (SVT 5/06)

15–16/5 -06. Kurs i Diagnostik av endokrinologiska sjukdomar hos hund och katt, Uppsala. Arr: Avd f bilddiagnostik och klinisk kemi, BVF, SLU. (SVT 2/06, annons i SVT 3/06)

27–28/5 -06. Practical course in long bone fracture treatment with Interlocking Nail technique and Locking Plate technique, Göteborg. Arr: Blå

Stjärnans Djursjukhus Göteborg. (SVT 2/06, annons i SVT 3/06)

29/5–2/6 -06. Kurs i artificiell insemination av hund Arr: Institutionen för kliniska vetenskaper vid SLU. (SVT 1/06)

30/5-06. Intervet symposium – Förutsättningar för fältmässig anestesi med ketaminol vet. på våra husdjur, Göteborg. Arr: Intervet AB (SVT 4/06)

11–12/6 -06. Kurs i Djurtandvård, praktisk endodonti, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 2/06)

7–8/7 -06. Kurs i Djurtandvård, extraktioner/teknik, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 2/06)

18–19/9 –06. Workshop Alpacka för veterinärer, Simrishamn. Arr: Nätverket Alpaca Nordica (SVT 5/06)

6–7/10 -06. Neurology for the clinician – can be fun, Jönköping. Arr: Djursjukhuset i Jönköping AB (annons i SVT 3/06)

9–10/11 -06. Årets Veterinärmöte, Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska sällskap och Sveriges Veterinärförbund (SVT 16/05)

17–18/11 -06. Kurs i Massage steg 1, hund, Göteborg. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 1/06)

17–18/11 -06. Kurs i Dermatologi steg 2, Knivsta. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 1/06)

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

Nya

23–26/8 -06. ESpoM Aachen 2006 – Progress in equine sports medicine arrangeras i Aachen, Germany. Info: www.espomaachen2006.info

Tidigare publicerade

10/5 -06. Speaker Tour Dermatology ”Den kliande hunden och katten”, Köpenhamn, Danmark. (SVT 4/06)

31/5–4/6 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 2 TL, Tyskland. (SVT 3/06)

5–9/6 -06. Feeding the Dairy Cow – Level I: Principles and Practice, Storbritannien. (SVT 3/06)

7–8/6 -06. 9th International Scanbur BK Seminar, Køge, Danmark. (SVT 4/06)

7–11/6 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module III, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

15–18/6 -06. Europameisterschaften Veteran Jumping Riders CH-EU-S V och Europameisterschaften der Veterinäre im Springreiten, Karlsruhe-Durlac. (SVT 5/06)

29/6–1/7 -06. 15th Annual Scientific Meeting of the ECVS, Spanien (SVT 3/06)

16–19/7 -06. International Pig Veterinary Society's 19th Congress, Köpenhamn, Danmark. (SVT 1/06)

19–23/7 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module IV, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

20–25/7 -06. CESMAS 2006, Cambridge, England (SVT 16/05)

26–30/7 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 3 Sacropelvic, Tyskland. (SVT 3/06)

7–11/8 -06. The 2006 Joint Scientific Conference of the International Veterinary Radiology Association (IVRA) & the American College of Veterinary Radiology (ACVR), Vancouver, British Columbia, Kanada. (SVT 2/06)

6–10/9 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 4 Extremities, Tyskland. (SVT 3/06)

6–10/9 -06. Basic Animal Chiropractic Course, Module V, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/06)

7–9/9 -06. The 10th Conference of ESDAR, Slovenien. (SVT 13/05)

8–10/9 -06. ESFM Feline Congress, Rom, Italien. (SVT 5/06)

12–15/9 -06. Feeding the Dairy Cow – Level II: Providing an on farm service, Frankrike. (SVT 3/06)

17–21/9 -06. IUFoST 13th World Congress of food science & technology – Food is Life, Nantes, Frankrike. (SVT 2/06)

11–14/10 -06. World Congress of WSAVA/FECAVA/CSAVA, Prag, Tjeckien. (SVT 2/06)

11–14/10 -06. Veterinary European Equine Meeting of the Year 2006 (Federation of European Equine Veterinary Associations), Versailles, Frankrike. (SVT 1/06)

1–5/11 -06. Veterinary Chiropractic for Horses and companion Animals – Modul 5 Integrated, Tyskland. (SVT 3/06)

8–11/11 -06. The 14th International Symposium on Lameness in Ruminants, Colonia del Sacramento, Uruguay (SVT 5/06)

17–21/6 -07. XIII International Congress in Animal Hygiene 2007, Tartu, Estland (SVT 16/05)

5–8/10 -07. Conference of the International Association of Human-Animal Interaction Organizations (IAHAIO), Tokyo, Japan (SVT 4/06)

Vi söker en

Klinikveterinär

För mer information, gå in på
www.gastrikedjursjukhus.se

Veterinären ansvarar inte för homeopatieffekt

I nr 1/06 av Jordbruksverkets tidning Djuridiken förklarar verket sina nya regler för homeopatibehandling av djur. Regelverket säger att djur får behandlas med homeopatika under veterinärs ansvar, vilket upprört många veterinärer.

Syftet med reglerna är enligt enhetschef Maria Nyström att förhindra fall där en djurägare använder homeopatika så att det blir djurskyddsfall eller där djuret kan misstänkas ha en anmälningspliktig smittsam sjukdom. Veterinären som kontaktas gör en bedömning utifrån de uppgifter han/hon får av djurägaren om vilka åtgärder som bör vidtas, t ex en regelrätt veterinärundersökning eller avlivning. Veterinärens ansvar begränsas alltså till att göra en bedömning om andra åtgärder behöver vidtas för att tillgodose djurskydds- eller smittskyddsaspekter.

Veterinären har däremot inget ansvar för vad djurägaren väljer att göra. Veterinären har heller inget ansvar för att den homeopatiska behandling som eventuellt används inte har någon effekt i sig. ■

Jobb som distriktsveterinär

Distriktsveterinäravdelningen söker nu veterinärer till följande stationer:

Vårgårda – en anställning på 100 % (dnr 06-3371/06)

Säffle – anställning på 100 % (dnr 06-3374/06)

Fullständig annons finns på internet:
www.sjv.se

Sista ansökningsdag är 22 maj 2006.

Jordbruksverket 551 82 Jönköping tfn 036-15 50 00
e-post: jordbruksverket@sjv.se

Distriktsveterinärerna

JORDBRUKS VERKET

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande	
ÅSA BERGQUIST	0418-66 21 62
BO EBERHARDSON	070-588 58 81
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MIKAELA HEIDRICH	070-540 93 17
PER JONSSON	0156-109 97
PER SAHLANDER	0171- 44 20 93
ELÖD SZANTO	0501-101 68
MARGARETA WIDELL	018-31 50 28

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
Vice ordförande	
KARINA BURLIN	08-591 206 83
Sekreterare	
ARJA KAUTTO	070-373 51 45
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	044-10 60 51
HANS BOSTRÖM	070-347 85 55
CATHARINA ELIASSON	070-573 57 99
LARS-ERIK STABERG	070-604 06 45

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon bostad*
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
Sekreterare	
LENNART GRANSTRÖM	070-642 36 23
Kassör	
ANNE BRUNBERG	070-668 77 16
Suppleant	
INGER BACKLUND	08-510 250 68

Tidigare riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund (DVF, BVF, SYVF, FVET, VIAT, FVVI, DaVF) ingår från 1 januari 2006 inte längre i förbundets organisation.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
HENRIK ERICSSON

THERESE EDSTRÖM
KARIN GRANATH
ANNE HAGLUND
ANNA INGVAR FORSLID
BODIL STRÖM-HOLST

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
THERESE EDSTRÖM

Sekreterare
AINA MOE BÄCK

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
ANNA INGVAR FORSLID

Sekreterare
THOMAS MANSKE

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
ANNE HAGLUND

Sekreterare
JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN GRANATH

Sekreterare
ELSIE CARJEMO

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BODIL STRÖM-HOLST

Sekreterare
MARIE FLÖISBON

Svanen som blev en anka

(Alla likheter med verkliga händelser eller personer är naturligtvis en tillfällighet…)

ILL: KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON

NÅDENS ÅR 2006 spred sig hönspesten som en löpeld över norra halvklotet. Utanför kärnkraftverket i Döderhultsvik låg ett stort antal andfåglar och njöt av den tempererade vattenoasen. Sig själva ovetande orsakade ett par viggar stor aktivitet och oro genom att dö. De bar på hönspestvirus…

EN AFTON NÄR länsveterinären hade kommit hem från en hönspestkonferens i huvudstaden ringde hans mobiltelefon.

– Det ligger en död svan utanför Byköping. Den bar sig konstigt åt innan den dog. Polisen vill inte göra något eftersom svanen inte har någon död kamrat. Länsveterinären tyckte att polisen hade gjort en korrekt bedömning. Vännen förklarade då att svanen låg hos hans tyske vän som var mycket orolig. Den blöthjärtade länsveterinären veknade.

– Jag ringer Byköpings miljökontor i morgon, svarade han handlingskraftigt.

Nästa dag skulle länsveterinären till Djurvänlighetsverket i Obygd. Strax efter åtta ringde han till miljökontoret och fick besked att miljöchefen skulle vara tillbaka klockan 13.00.

Klockan nio ringde Länsstyrelsens informationschef och bad länsveterinären att söka miljöchefen i Byköping. Det var något med en död svan.

Länsveterinären kontaktade Byköping och berättade sin historia och slutade med en vädjan.

– Kanske kommunen kan hjälpa den oroliga medborgaren att på lämpligt sätt avlägsna svankadavret från hans tomt?

Byköpings kommun var inte intresserad av att hantera fågeln. Den ansågs vara en statlig angelägenhet. För övrigt jobbar svanens granne vägg i vägg med Byköpingspostens lokalredaktion. Den massmediala vinklingen av problemet bidrog till att dialogen avslutades med ett löfte från länsveterinären att kontakta distriktsveterinärerna för åtgärd.

Vid det här laget hade länsveterinären färdats tre mil mot Västerborg istället för mot Obygd. När bilen hade lotsats in på en tvärs-över-väg återupptogs telefonaktiviteten.

Distriktsveterinären meddelade att vare sig Smittbekämpningsverket eller Expertmyndigheten ville ha in svanen som fallvilt. När Byköpings kommun fick detta besked bestämde de sig omedelbart. De ville själva betala trots att länsveterinären förklarade att fallvilt inte får sändas per post utan måste gå med budbil.

Länsveterinären, som vid det här laget hade nått Obygd, smet in på sitt möte och glömde att ta med sig telefonen. När han efter 11/2 timme återförenades med telefonen fanns det fem meddelanden i svararen. Det första var från hustrun:

– Glöm inte svanen! Det är två meddelanden om den på vår telefonsvarare hemma.

Andra meddelandet var från en kollega till den som dragit nitlotten och fått svankörningen. Kollegan tyckte att det var en konstig situation de hade hamnat i när förhandlingen hade slutat med att svanen skulle hamna i veterinärstationens kadaverfrys. Tredje meddelandet var från polisen som hade frågor om en död and. Fjärde meddelandet löd:

– Hej, det är Lena på Lokalradion. Jag har hört att det finns en död svan i Byköping. Ska jag gå igång?

Det femte meddelandet var från länsstyrelsens försvarsdirektör:

– Jag har hört att det finns en död svan i Byköping. Ska vi höja vår beredskap?

Försvarsdirektören lugnades och Lokalradion kontaktades. När fakta redovisats för reportern konstaterade hon att det inte var något att oroa folk med.

– Men jag är lite sur på Byköping, tillade hon, de har kallat till presskonferens 14.00 men vill inte säga vad det gäller.

Länsstyrelsens informationschef informerades och länsveterinären retirerade in i Djurvänlighetsverkets famn med avstängd telefon.

NÄR HEMRESAN ANTRÄDDES kontaktades distriktsveterinären för slutrapport. Veterinären hade, stärkt av det allmänna stämningsläget i Byköping, skrudat sig i rymddräkt och vandrat mot den döda svanen som låg nedanför en backe i sjökanten. Det var bra glid på stövelöverdragen så veterinären färdades likt en utklädd Stenmark nedför backen. Då han i hög fart närmade sig den döda svanen insåg den allvaret i situationen. Svanen skyndade sig upp på fötter och lyfte likt fågel Fenix och försvann mot solen.

Nästa dag stod att läsa i Byköpingsposten: ”En död svan påträffades i Byköping. Länsveterinären bedömde att den inte var smittad av hönspest. Svanen är nu destruerad.”

BJÖRN DAHLÉN

SVFs inkomstförsäkring ännu inte igång

Som tidigare informerats om i veterinärtidningen (nr 2/06) har starten för veterinärförbundets inkomstförsäkring skjutits upp. Bakgrunden är att då den fullständiga avtalstexten förelåg i slutet av förhandlingen identifierades ett villkor och en väsentlig oklarhet som förbundsstyrelsen inte kunde acceptera, varför den återfördes till SalusAnsvar för ställningstagande och klargörande. Något sådant har när detta skrivs ännu inte kommit. Först därefter kan förbundsstyrelsen på nytt ta ställning till avtalsförslaget. Detta har medfört att införandet av inkomstförsäkringen måste vänta tills vidare.

PERSONNOTISER

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

Födelsedagar i juni 2006

Abdel Salih, Kungsbacka, 60 år den 1/6
Minna Anliot, Hedemora, 50 år den 3/6
Tomas Strråt, Norrtälje, 90 år den 11/6
Nils Bryne, Sollentuna, 75 år den 11/6
Bertil Ewaldsson, Uddevalla, 75 år den 13/6
Therese Frisell, Uppsala, 50 år den 15/6
Olof Augustinsson, 50 år den 21/6

SPECIALISTKOMPETENS

I enlighet med SJVFS 2001:83 har SVS den 4 april 2006 utfärdat intyg om specialistkompetens i sjukdomar hos nötkreatur för:

- Lars-Gösta Larsson

Göteborgs universitet är ett av de stora i Europa med drygt 51 000 studenter och 5 500 anställda. Verksamheten bedrivs av åtta fakulteter, till allra största del i centrala Göteborg. Utbildning och forskning har stor bredd och hög kvalitet – det vittnar sökandetryck och nobelpris om.

Universitetsveterinär (vikariat)

(heltid alt. deltid 75%)

REF NR E 351 1637/06

Anställningen är ett niomånaders vikariat med ev förlängning, med placering vid veterinärenheten, Sahlgrenska akademin.

Sista ansökningsdag är måndag den 29 maj 2006.

För övrig information och ansökningsförfarande hänvisas till Göteborgs universitets hemsida: *http://ledig-anstallning.adm.gu.se/*

Sahlgrenska akademin
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

www.sahlgrenska.gu.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

Besöksadress: **Kungsholms Hamnplan 7**
Telefon: 08-545 558 30
Telefax: 08-545 558 29
Hemsida: *www.svf.se*

REDAKTION:

Johan Beck-Friis
ansvarig utgivare & chefredaktör
Telefon: 08-545 558 33
Mobil: 070-717 73 25
E-post: *johan.beck-friis@svf.se*

Suzanne Fredriksson
journalist
Telefon: 08-545 558 32
E-post: *suzanne.fredriksson@svf.se*

Brita Trybom
redaktionssekreterare, annonser
Telefon: 08-545 558 34
E-post: *brita.trybom@svf.se*

Birgitta Ahlkvist
redaktionssekreterare, annonser
Telefon: 08-545 558 31
E-post: *birgitta.ahlkvist@svf.se*

Lill och Kjell Efvergren, Exponera
layout
Telefon: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-post: *info@exponera.net*

VTT Grafiska, Vimmerby
tryckeri

ISSN 0346–2250

Utgivningsdagar 2006		Senaste dag för annonsmaterial
1	24 januari	3 januari
2	14 februari	24 januari
3	7 mars	14 februari
4	28 mars	7 mars
5	20 april	28 mars
6	10 maj	19 april
7	7 juni	10 maj
8–9	28 juni	7 juni
10	15 augusti	25 juli
11	5 september	15 augusti
12	26 september	5 september
13	17 oktober	26 september
14	7 november	17 oktober
15	28 november	7 november
16	19 december	28 november

Manusstopp för artiklar: *25 vardagar före utgivningsdag, 15 dagar för insändare.*

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2006
Sverige: 1 110 kronor + moms.
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.

Fackpressupplaga 2005 – 3 000 ex